EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

أجوبة مختصرة في مسائل متنوعة

Răspunsuri concise la întrebări diverse

Muḥammad ibn Ṣāliḥ
al-ʿUthaymīn

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn

Răspunsuri concise la întrebări diverse

أجوبة مختصرة في مسائل متنوعة

Traducere: Institutul Tawhid

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: أجوبة مختصرة في مسائل متنوعة
Ediția I
Traducerea în limba română: Institutul Tawhid. Distribuție gratuită.
Textul arab al citatelor coranice: Tanzil Project (https://tanzil.net), Uthmani 1.1, licență CC BY 3.0.
Ediția-sursă: Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn, أجوبة مختصرة في مسائل متنوعة.
Fundația Șeicului Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn, ʿUnayzah, ediția I, 1438 H; seria scrierilor șeicului, nr. 170. Întrebări consemnate de ʿAlī ibn Muḥammad al-Khashshān.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Cuprins

Cuvânt înainte 1
Credința 3
Purificarea rituală 21
Rugăciunea 27
Înmormântările 53
Zakāt-ul 57
Postul 59
Pelerinajul 63
Jihād-ul 71
Tranzacțiile și relațiile patrimoniale 73
Căsătoria 78
Divorțul 79
Delictele și pedepsele 80
Alimentele 82
Jurămintele 84
Bunele maniere 85
Întrebări generale 89
Glosar 94
Bibliografie 96
Indice 97

Cuvânt înainte

بسم الله الرحمن الرحيم

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.

Lauda Îi aparține lui Allah. Îl lăudăm, Îi cerem ajutorul și iertarea și căutăm ocrotire la Allah de răul sufletelor noastre și de faptele noastre rele. Pe cel călăuzit de Allah nimeni nu-l poate rătăci, iar pe cel lăsat de El în rătăcire nimeni nu-l poate călăuzi. Mărturisesc că nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Allah, Singurul, fără asociat, și mărturisesc că Muḥammad este robul și Trimisul Său. Allah l-a trimis cu călăuzirea și religia adevărului; el a transmis mesajul, a îndeplinit ceea ce i-a fost încredințat, a sfătuit comunitatea și s-a străduit pe calea lui Allah așa cum se cuvine, până când i-a venit certitudinea morții. Binecuvântările și pacea lui Allah fie asupra sa, asupra familiei și companionilor săi și asupra celor care îi urmează cu bunătate până în Ziua Judecății.

În continuare: învățatul nostru, șeicul Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn — Allah Preaînaltul să aibă milă de el — ținea să-și întărească legătura cu elevii săi. El acorda o atenție deosebită acestui lucru și depunea eforturi încununate de succes pentru a răspunde întrebărilor pe care aceștia i le adresau direct: oral, în scris sau prin telefon.

Un asemenea exemplu este strădania generalului de brigadă ʿAlī ibn Muḥammad al-Khashshān — Allah Preaînaltul să-l răsplătească —, care a înregistrat întrebările pe care i le-a adresat șeicului — Allah Preaînaltul să aibă milă de el —, a transcris conținutul materialului audio și a predat fundației atât transcrierea, cât și caseta. Îi mulțumim pentru aceasta.

Pentru a răspândi folosul acestor răspunsuri concise și pentru a pune în aplicare regulile, criteriile și îndrumările stabilite de

șeicul nostru — Allah Preaînaltul să aibă milă de el — în privința publicării moștenirii sale științifice, departamentul științific al fundației a pregătit acest material, l-a ordonat din punct de vedere științific, l-a pregătit pentru tipar și l-a înaintat spre publicare.

Îi cerem lui Allah Preaînaltul să facă această lucrare sinceră, numai pentru Chipul Său cel Nobil, și folositoare robilor Săi; să-l răsplătească pe șeicul nostru cu cea mai bună răsplată pentru slujirea Islamului și a musulmanilor, să-i înmulțească răsplata și să-i înalțe rangul între cei călăuziți. El aude, este Aproape și răspunde.

Allah să-l binecuvânteze, să-i dăruiască pace și să-l acopere cu binecuvântări pe robul și Trimisul Său, încheietorul profeților, călăuza celor evlavioși și mai-marele celor dintâi și al celor de pe urmă, Profetul nostru Muḥammad, precum și familia, companionii săi și pe cei care îi urmează cu bunătate până în Ziua Judecății.

Departamentul științific al Fundației Caritabile Șeicul Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn

19 Rabīʿ al-awwal 1438 H

Credința

بسم الله الرحمن الرحيم

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.

Întrebarea 1. Stimate șeic, în privința Numelor preafrumoase ale lui Allah din cartea al-Qawāʿid al-muthlā: ați amintit între Numele Sale Preaînaltul *„Cel Dintâi, Cel de pe urmă, Cel Vădit și Cel Ascuns”* și le-ați legat în mod special prin conjuncția *„și”*. Unii frați le-au scris însă fără această conjuncție. Este ceva greșit în aceasta?[1]

Răspuns: Da, deoarece Allah, Măreț și Preaînalt, a spus în Coran:

﴿هُوَ ٱلۡأَوَّلُ وَٱلۡأٓخِرُ وَٱلظَّٰهِرُ وَٱلۡبَاطِنُۖ﴾

El este Cel Dintâi și Cel de pe urmă, Cel Vădit și Cel Ascuns.
Coran 57:3

Aceste Nume se află în perechi: *„Cel Dintâi”* îi corespunde lui *„Cel de pe urmă”*, iar *„Cel Vădit”*, lui *„Cel Ascuns”*. De aceea au fost legate prin *„și”*; această conjuncție nu se omite.

Întrebarea 2. Stimate șeic, ați spus că *„al-Fard”* nu este unul dintre Numele lui Allah, Măreț și Preaînalt, dar el apare în cartea dumneavoastră Majālis shahr Ramaḍān, care este tipărită.

Răspuns: Aceasta — Allah să te binecuvânteze — apărea în prima ediție, apoi am eliminat-o din edițiile ulterioare. Nu știu dacă mai tipărește cineva acum după prima ediție, păstrând-o!

Întrebarea 3. Stimate șeic, știm că Allah, Slăvit și Preaînalt, este as-Salām, după cum apare în relatarea profetică. Care este

1 Al-Qawāʿid al-muthlā, p. 22.

regula pentru formula „سلام الله عليكم” — *„Pacea lui Allah fie asupra voastră”*, adică prin adăugarea Numelui lui Allah?
Răspuns: Nu este nicio problemă dacă cineva spune:

سلام الله عليكم ورحمته وبركاته

Pacea lui Allah fie asupra voastră, precum și îndurarea și binecuvântările Sale!

Sensul ei este: pace de la Allah asupra voastră. Îngerii i-au spus familiei lui Ibrāhīm — binecuvântările și pacea fie asupra lui:

﴿رَحْمَتُ ٱللَّهِ وَبَرَكَٰتُهُۥ عَلَيْكُمْ أَهْلَ ٱلْبَيْتِ إِنَّهُۥ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ﴾

Îndurarea lui Allah și binecuvântările Sale fie asupra voastră, oameni ai acestei case! El este Vrednic de laudă, Măreț.
Coran 11:73

Întrebarea 4. Stimate șeic, este corect să fie folosite despre Allah, Slăvitul, însușirile din expresia
„والله الغالب الطالب المهلك للكاذب”: *„Pe Allah, Cel Biruitor, Cel ce urmărește, Cel ce-l nimicește pe mincinos”*?

Răspuns: Da, este corect. Totuși, expresia *„Cel ce-l nimicește pe mincinos”* s-ar putea să nu fie adevărată în acel caz, deoarece există mincinoși pe care Allah, Măreț și Preaînalt, nu-i nimicește; însă aceasta se întâmplă din cauza unui lucru care împiedică nimicirea lor.
Întrebarea 5. Stimate șeic, în lucrarea despre credință ați spus: *„Credem că Allah Preaînaltul are doi ochi reali”*, aducând ca dovadă cuvintele Sale:

﴿وَٱصْنَعِ ٱلْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحْيِنَا﴾

Și fă corabia sub Ochii Noștri și potrivit revelației Noastre.
Coran 11:37

Dovedește acest verset afirmarea a doi ochi pentru Allah, Slăvit și Preaînalt?[2]
Răspuns: Da, Allah are doi ochi. Noi credem și suntem convinși de acest lucru datorită cuvintelor Sale Preaînaltul:

﴿تَجْرِى بِأَعْيُنِنَا﴾

Ea plutea sub Ochii Noștri.
Coran 54:14

Pluralul nu contrazice forma de dual, deoarece pluralul poate urmări să atragă atenția asupra spuselor unor învățați potrivit cărora cel mai mic număr desemnat prin plural este doi. Sau pluralul poate exprima măreția, dacă spunem că cel mai mic număr desemnat prin plural este trei.
Dovada că Allah Preaînaltul are numai doi ochi este afirmația Profetului — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — din relatarea despre Dajjāl:

إنه أعور وإن ربكم ليس بأعور

El are un ochi defect, însă Domnul vostru nu are un ochi defect.[3]

Dacă Allah, Măreț și Preaînalt, ar fi avut mai mult de doi, ar fi spus: *„El are doi ochi, iar Allah are mai mult de atât."* Dacă am presupune că Allah Preaînaltul ar avea mai mult de doi ochi, aceasta ar reprezenta o desăvârșire în plus. Profetul — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — nu ar fi putut ascunde desăvârșirea Ființei lui Allah Preaînaltul. Prin urmare, rezultă că Allah Preaînaltul are numai doi ochi.

2 Fatḥ Rabb al-bariyya bi-talkhīṣ al-Ḥamawiyya, p. 61.

3 Al-Bukhārī, Cartea încercărilor, capitolul despre Dajjāl, nr. 7127; Muslim, Cartea credinței, capitolul despre Mesia, fiul lui Maryam, și falsul Mesia Dajjāl, nr. 169, din relatarea lui ʿAbd Allāh ibn ʿUmar — Allah să fie mulțumit de amândoi.

Întrebarea 6. Stimate șeic, în Coran apare forma „لا يستحيي" (lā yastaḥyī), scrisă cu doi yā'. Are ea un alt sens decât cealaltă formă pe care o rostim, „لا يستحي" (lā yastaḥī)?

Răspuns: Da, există și forma cu un singur yā', în cuvintele Sale Preaînaltul:

﴿لَا يَسْتَحْيِۦ مِنَ ٱلْحَقِّ﴾

Nu Se rușinează de adevăr.
Coran 33:53

Adică rușinea nu-L oprește de la adevăr.

Întrebarea 7. Stimate șeic, înseamnă aceasta că prima și a doua sunt două forme ale limbii?

Răspuns: Sunt două forme ale limbii. Deși vorbirea populară nu este luată în considerare ca dovadă, forma există în limba arabă. De pildă: „لا يستحيي" (lā yastaḥyī) și „لا يستحي" (lā yastaḥī).

Întrebarea 8. Stimate șeic, Allah Preaînaltul spune:

﴿أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَىٰهُم﴾

Sau își închipuie ei că Noi nu auzim taina lor și șoaptele lor?
Coran 43:80

Și Preaînaltul spune:

﴿يَعْلَمُ ٱلسِّرَّ وَأَخْفَى﴾

El știe taina și ceea ce este și mai ascuns.
Coran 20:7

Care este deosebirea dintre *„taina"* — al-sirr — și *„șoaptele"* — al-najwā? Și ce anume este mai ascuns decât taina?

Răspuns: Al-najwā desemnează ceea ce are loc între mai multe persoane care vorbesc între ele în șoaptă, cu o voce ceva mai

ridicată decât taina. *„Taina”* poate însemna și ceea ce omul ascunde în sine, adică vorbele sale lăuntrice; iar *„șoaptele”*, ceea ce îi spune în taină altcuiva.
Cât despre cuvintele Sale Preaînaltul:

﴿يَعْلَمُ ٱلسِّرَّ وَأَخْفَى﴾

El știe taina și ceea ce este și mai ascuns.
Coran 20:7

Sensul este: ceea ce este mai ascuns decât taina, căci El știe ceea ce sufletul omului îi șoptește și știe, de asemenea, ceea ce urmează după aceasta.

Întrebarea 9. Stimate șeic, studiem credința și definiția ei. În unele definiții se spune: *„Credința este īmān, adică faptele bune”*, făcându-se o deosebire între ea și Sharīʿa, care ar fi Islamul, adică faptele văzute. Este greșită o asemenea definiție?

Răspuns: Credința ține de faptele inimii: credința în Allah, în îngerii Săi, în Cărțile Sale, în trimișii Săi, în Ziua de Apoi și în predestinare, cu binele și răul ei. Aceasta este credința. Sharīʿa are un înțeles mai larg decât credința: o include pe aceasta, precum și calea pe care oamenii o urmează în viața lor.

Întrebarea 10. Stimate șeic, care exprimare este mai corectă când se spune că Jibrīl a venit la Trimis, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, în înfățișarea sa malakiyyah sau malāʾikiyyah? Care este deosebirea dintre malak (مَلَك) și malik (مَلِك)?

Răspuns: Deosebirea dintre malak și malik este că malak înseamnă unul dintre îngeri, iar malik unul dintre regi. Regele este conducătorul unui popor, cel care are autoritate asupra treburilor lor. Așa cum Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَقَالَ ٱلْمَلِكُ إِنِّيٓ أَرَىٰ سَبْعَ بَقَرَٰتٍ سِمَانٍ﴾

Și regele a spus: „Eu văd șapte vaci grase."
Coran 12:43

Și a spus:

﴿وَقَالَ ٱلْمَلِكُ ٱئْتُونِى بِهِۦ﴾

Și regele a spus: „Aduceți-l la mine!"
Coran 12:50

Cât despre malak, acesta este unul dintre îngeri. Așa cum Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَقَالُواْ لَوْلَآ أُنزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ وَلَوْ أَنزَلْنَا مَلَكًا لَّقُضِىَ ٱلْأَمْرُ ثُمَّ لَا يُنظَرُونَ وَلَوْ جَعَلْنَٰهُ مَلَكًا لَّجَعَلْنَٰهُ رَجُلًا وَلَلَبَسْنَا عَلَيْهِم مَّا يَلْبِسُونَ﴾

Ei spun: „De ce nu a fost coborât la el un înger?" Dacă am fi coborât un înger, lucrul ar fi fost hotărât, apoi nu li s-ar mai fi dat răgaz. Și dacă l-am fi făcut înger, l-am fi făcut bărbat și i-am fi lăsat în aceeași încurcătură în care se află.
Coran 6:8-9

În privința adjectivului derivat din malik, se spune malakī, cu fatḥa pe litera lām. Forma de bază ar fi malikī, însă arabii deschid vocala literei lām și spun malakī. Și pentru malak, adică unul

dintre îngeri, se spune tot malakī. Sensul urmărit se cunoaște din context.

Întrebarea 11. Stimate șeic, este relatat că există un diavol numit al-Walhān, un altul numit Khinzab și al-Aʿwar. Este fiecare dintre acestea numele unui singur diavol sau numele unei categorii de diavoli? Întreb, deoarece el le șoptește mai multor oameni în același timp.

Răspuns: Se pare că acest nume este un nume al categoriei, nu al unui anumit individ. Adică oricare dintre diavoli care face acel lucru este numit, de pildă, Khinzab, al-Walhān, al-Aʿwar sau altfel. Lucrurile stau astfel deoarece, așa cum ai spus, ei le șoptesc mai multor oameni aflați în locuri îndepărtate unul de altul. Nu unul singur dintre ei îi cuprinde pe oameni în orice loc și în orice timp. Așadar, acesta este un nume al categoriei; asemenea nume există în limba arabă. Ibn Mālik — Allah să aibă milă de el — a spus:

ووضعوا لبعض الأجناس علم

كعلم الأشخاص لفظا وهو عم

Au dat unor categorii un nume propriu,
La fel ca numele indivizilor în formă, însă cu înțeles general.[4]
Ibn Mālik, al-Alfiyya

Întrebarea 12. Stimate șeic, al-asbāṭ sunt seminții fiilor lui Israel sau sunt profeți?

Răspuns: Învățații — Allah să aibă milă de ei — au păreri diferite în această privință. Unii spun că al-asbāṭ sunt seminții, după cum Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَقَطَّعْنَٰهُمُ ٱثْنَتَىْ عَشْرَةَ أَسْبَاطًا أُمَمًا﴾

Și i-am împărțit în douăsprezece seminții, comunități.
Coran 7:160

4 Vezi explicația lui Ibn ʿAqīl la Alfiyya lui Ibn Mālik, 1/126.

Alții spun că ei sunt frații lui Yūsuf — binecuvântarea și pacea fie asupra lui. Allah știe mai bine.

Întrebarea 13. Stimate șeic, ce înseamnă expresia:

فأخذني فغطني

M-a prins și m-a strâns cu putere.[5]

Și ce înseamnă al-nāmūs, cuvântul care apare în relatare?

Răspuns: *„Ghaṭṭahu"* înseamnă că l-a strâns foarte tare. Sensul de bază al cuvântului al-nāmūs este *„cel care păstrează taina"*. Aici este vorba despre trimisul care a venit la Mūsā — binecuvântarea și pacea fie asupra lui.

Întrebarea 14. Stimate șeic, Profetul — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a spus despre Dajjāl:

إن يخرج وأنا فيكم فأنا حجيجه

Dacă va ieși cât timp eu sunt printre voi, eu voi fi cel care îi va ține piept.

Companionii — Allah să fie mulțumit de ei — au spus:

حتى ظنناه في طائفة النخل

Încât am crezut că se află într-un pâlc de curmali.

Într-o altă relatare se spune că îl va omorî Mesia, fiul lui Maryam. Cum se împacă aceste relatări?

---

5 Al-Bukhārī, capitolul despre felul în care a început revelația către Trimisul lui Allah — binecuvântarea și pacea fie asupra lui —, nr. 3; Muslim, Cartea credinței, capitolul despre începutul revelației către Trimisul lui Allah — binecuvântarea și pacea fie asupra lui —, nr. 160, din relatarea lui ʿĀ'isha — Allah să fie mulțumit de ea.

Răspuns: Nu există nicio contradicție între aceste relatări. Cât despre cuvintele sale — binecuvântarea și pacea fie asupra lui:

إن يخرج وأنا فيكم فأنا حجيجه دونكم

Dacă va ieși cât timp eu sunt printre voi, eu îi voi ține piept în locul vostru.[6]

Aceasta urmărește să-i liniștească pe companioni — Allah să fie mulțumit de ei —, pentru a avea certitudinea că Trimisul — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — se va ocupa de situația lor. Nu înseamnă că Dajjāl avea să iasă atunci. Este asemenea cuvintelor Sale Preaînaltul:

﴿قُلْ إِن كَانَ لِلرَّحْمَٰنِ وَلَدٌ فَأَنَا۠ أَوَّلُ ٱلْعَٰبِدِينَ﴾

Spune: „Dacă Cel Milostiv ar avea un fiu, eu aș fi cel dintâi dintre adoratori.”
Coran 43:81

Se știe însă că acest lucru este imposibil. Tot astfel, Preaînaltul i-a spus Profetului Său — binecuvântarea și pacea fie asupra lui:

﴿لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ﴾

Dacă ai face asociați, faptele tale ar fi cu siguranță zadarnice.
Coran 39:65

Și acest lucru este imposibil. Cât despre afirmația lor — Allah să fie mulțumit de ei — „حتى ظنناه في طائفة النخل” — *„încât am crezut că se află într-un pâlc de curmali”*, aceasta arată tăria convingerii lor: când Profetul — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — le-a

6 Muslim, Cartea încercărilor și a semnelor Ceasului, capitolul despre Dajjāl, descrierea sa și cele care îl însoțesc, nr. 2937, din relatarea lui al-Nawwās ibn Samʿān — Allah să fie mulțumit de el.

vorbit despre el, parcă îl și vedeau într-un pâlc de curmali din Medina.

Cât despre faptul că îl va omorî ʿĪsā, fiul lui Maryam — binecuvântarea și pacea fie asupra lui —, aceasta este ceea ce se va întâmpla și nu contrazice cele de mai sus.[7]

Întrebarea 15. Stimate șeic, se relatează că, atunci când Profetul ʿĪsā — pacea fie asupra lui — va coborî la sfârșitul timpului, va frânge crucea și va ucide porcul.[8] Ce înseamnă aceasta? Și va ucide toți porcii vii?

Răspuns: Sensul este că el — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — va desființa practicile religioase ale creștinilor și obiceiurile lor alimentare; astfel, va frânge crucile și va ucide porcii. Nu se înțelege că el însuși va face aceasta cu mâinile sale, ci va porunci să se facă. De aceea se relatează și că va desființa jizya și va ucide porcul[9], nemaiprimind decât Islamul.

Întrebarea 16. Stimate șeic, ce înseamnă „ما شاء الله" (mā shāʾ Allāh)?

Răspuns: Înseamnă că ceea ce voiește Allah se întâmplă, iar ceea ce nu voiește nu se întâmplă. Acesta este sensul expresiei „ما شاء الله" (mā shāʾ Allāh).

Întrebarea 17. Stimate șeic, care este cel mai înalt rang din Paradis: al-Wasīla sau al-Firdaws?

Răspuns: Al-Wasīla.

Întrebarea 18. Stimate șeic, este prescris să-I făgăduim lui Allah, Slăvitul, că Îl vom asculta și nu-I vom da neascultare? Iar cel care I-a făgăduit și nu și-a ținut făgăduința trebuie să aducă o ispășire?

---

7 Vezi referința la aceeași relatare: Muslim, nr. 2937.

8 Al-Bukhārī, Cartea vânzărilor, capitolul despre uciderea porcului, nr. 2222; Muslim, Cartea credinței, capitolul despre coborârea lui ʿĪsā, fiul lui Maryam, judecând potrivit legii Profetului nostru Muḥammad — binecuvântarea și pacea fie asupra lui —, nr. 155, din relatarea lui Abū Hurayra — Allah să fie mulțumit de el.

9 Vezi referințele la aceeași relatare: al-Bukhārī, nr. 2222; Muslim, nr. 155.

Răspuns: Nu este prescris să-I făgăduim lui Allah, Slăvitul, că vom face o faptă de ascultare; dimpotrivă, aceasta este oprit. Allah, Măreț și Preaînalt, a spus:

﴿وَأَقْسَمُواْ بِٱللَّهِ جَهْدَ أَيْمَـٰنِهِمْ لَئِنْ أَمَرْتَهُمْ لَيَخْرُجُنَّ قُل لَّا تُقْسِمُواْ طَاعَةٌ مَّعْرُوفَةٌ﴾

Ei jură pe Allah cu cele mai puternice jurăminte ale lor că, dacă le-ai porunci, ar ieși. Spune: „Nu jurați! Se cere o ascultare cunoscută.”

Coran 24:53

Dacă cineva I-a făgăduit lui Allah și nu și-a ținut făgăduința, există teama să-l ajungă ceea ce Allah, Măreț și Preaînalt, a amintit în cuvintele Sale:

﴿وَمِنْهُم مَّنْ عَـٰهَدَ ٱللَّهَ لَئِنْ ءَاتَىٰنَا مِن فَضْلِهِۦ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ ٱلصَّـٰلِحِينَ فَلَمَّآ ءَاتَىٰهُم مِّن فَضْلِهِۦ بَخِلُواْ بِهِۦ وَتَوَلَّواْ وَّهُم مُّعْرِضُونَ فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِى قُلُوبِهِمْ إِلَىٰ يَوْمِ يَلْقَوْنَهُۥ بِمَآ أَخْلَفُواْ ٱللَّهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا كَانُواْ يَكْذِبُونَ﴾

Între ei sunt unii care I-au făgăduit lui Allah: „Dacă ne va dărui din harul Său, cu siguranță vom da milostenie și vom fi dintre cei drepți.” Dar când le-a dăruit din harul Său, s-au zgârcit și au întors spatele, îndepărtându-se. Astfel, a făcut să-i urmeze fățărnicia în inimile lor până în ziua în care Îl vor întâlni, pentru că nu au împlinit față de Allah ceea ce Îi făgăduiseră și pentru că mințeau.

Coran 9:75-77

De aceea, Profetul — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a oprit legămintele și a spus:

إنه لا يأتي بخير

El nu aduce niciun bine.[10]

وأنه لا يرد من القدر

Și nu respinge nimic din ceea ce este predestinat.[11]

وإنما يستخرج به من البخيل

Ci prin el se scoate de la cel zgârcit.[12]

Totuși, dacă a făcut un legământ de ascultare, este obligat să-l împlinească, potrivit cuvintelor sale — binecuvântarea și pacea fie asupra lui:

من نذر أن يطيع الله فليطعه

Cine a făcut un legământ să asculte de Allah să-L asculte.[13]

10 Muslim, Cartea legămintelor, capitolul despre oprirea legămintelor și faptul că ele nu resping nimic, nr. 1639, din relatarea lui Ibn ʿUmar — Allah să fie mulțumit de amândoi.

11 Muslim, Cartea legămintelor, capitolul despre oprirea legămintelor și faptul că ele nu resping nimic, nr. 1640, din relatarea lui Abū Hurayra — Allah să fie mulțumit de el.

12 Al-Bukhārī, Cartea predestinării, capitolul despre legământ și raportarea robului la predestinare, nr. 6608; Muslim, Cartea legămintelor, capitolul despre oprirea legămintelor și faptul că ele nu resping nimic, nr. 1639, din relatarea lui Ibn ʿUmar — Allah să fie mulțumit de amândoi.

13 Al-Bukhārī, Cartea jurămintelor și a legămintelor, capitolul despre legământul de ascultare, nr. 6696, din relatarea lui ʿĀ'isha — Allah să fie mulțumit de ea.

Întrebarea 19. Stimate șeic, oamenii din vremea Jāhiliyyei practicau adorarea potrivit legii lui ʿĪsā sau celei a lui Ibrāhīm — pacea fie asupra lor?

Răspuns: Printre ei erau unii care practicau adorarea potrivit legii lui ʿĪsā — pacea fie asupra lui —, precum Waraqa ibn Nawfal — Allah să fie mulțumit de el —, care devenise creștin mai înainte. Alții practicau adorarea potrivit celor rămase din religia lui Ismāʿīl — pacea fie asupra lui.

Întrebarea 20. Stimate șeic, cât de autentică este relatarea în care se spune:

أنا والإنس والجن في أمر عجيب

Eu, oamenii și djinnii suntem într-o situație uimitoare...

Și așa mai departe?

Răspuns: Relatarea a fost transmisă, iar în ea se spune:

أنا والإنس والجن في أمر عجيب أو شأن عجيب أرزق ويعبد غيري

Eu, oamenii și djinnii suntem într-o situație uimitoare — sau: într-o împrejurare uimitoare. Eu dau cele necesare traiului, iar altul în afară de Mine este adorat.

Sau cuvinte asemănătoare. Însă acum nu-mi amintesc lanțul de transmitere al acestei relatări.[14]

Întrebarea 21. Stimate șeic, dacă cineva se numește *„ʿAbd al-Mawjūd”*, ar trebui să-i dezaprob acest nume?

Răspuns: Chiar dacă i-ai reproșa acest lucru, obiecția ta nu ar fi primită. Însă *„al-Mawjūd”* nu este unul dintre Numele lui Allah Preaînaltul, deoarece orice lucru există. Mai degrabă i se spune

14 Al-Ṭabarānī a transmis sensul ei în Musnad al-Shāmiyyīn, nr. 974 și 975, iar al-Bayhaqī în Shuʿab al-īmān, nr. 4243, din relatarea lui Abū al-Dardāʾ — Allah să fie mulțumit de el. Vezi și al-Silsila al-ḍaʿīfa, nr. 2371.

„ʿAbd al-Maʿbūd”. Iar *„ʿAbd Allāh”* este mai bun decât toate acestea.

Întrebarea 22. Stimate șeic, este permisă folosirea numelui *„ʿAlī al-ʿAbd al-Wāḥid”*?

Răspuns: Da, deoarece *„al-ʿAbd al-Wāḥid”* înseamnă *„Āl ʿAbd al-Wāḥid”*, adică familia lui ʿAbd al-Wāḥid. Este asemenea numelui *„al-ʿUthaymīn”*, care înseamnă *„Āl ʿUthaymīn”*, și numelui *„al-Bassām”*, care înseamnă *„Āl Bassām”*.

Întrebarea 23. Stimate șeic, este permis să spunem „يا رب، يا حبيبي” — *„O, Domnul meu! O, Preaiubitul meu!”*?

Răspuns: „يا رب” — *„O, Domnul meu!”* este de ajuns, fără „يا حبيبي” — *„O, Preaiubitul meu!”*, căci Domnului meu Îi aparțin stăpânirea și lauda. Fără îndoială, fiecare credincios Îl iubește pe Allah Preaînaltul și pe Trimisul Său — binecuvântarea și pacea fie asupra lui.

Întrebarea 24. Stimate șeic, este corect să spunem: *„Allah, Slăvit și Preaînalt, nu-Și încalcă făgăduința, însă se poate să nu ducă la îndeplinire amenințarea de pedeapsă”*?

Răspuns: Unii învățați — Allah să aibă milă de ei — au spus că încălcarea unei făgăduințe este ceva condamnabil, iar Allah, Slăvit și Preaînalt, nu-Și încalcă făgăduința. Cât despre renunțarea la amenințarea de pedeapsă, aceasta este o faptă de generozitate. Allah Preaînaltul este Cel mai Generos dintre cei generoși. Dacă i-ai spune cuiva: *„Dacă faci cutare lucru, te voi pedepsi în cutare și cutare fel”*, iar el l-ar face și tu l-ai ierta, aceasta ar fi o faptă de generozitate. Allah, Slăvit și Preaînalt, a amenințat cu pedeapsa pentru unele păcate care nu-l scot pe om din Islam. El, Slăvit și Preaînalt, spune:

﴿إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغۡفِرُ أَن يُشۡرَكَ بِهِۦ وَيَغۡفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُ﴾

Allah nu iartă să I se facă asociați, dar iartă ceea ce este mai puțin decât aceasta cui voiește.

Coran 4:48

Prin urmare, dacă El, Măreț și Preaînalt, renunță la dreptul Său și înlătură pedeapsa cu care a amenințat, aceasta ține de generozitatea și harul Său. Nu se socotește o încălcare, ci este iertare și bunăvoință.

Întrebarea 25. Stimate șeic, care este regula pentru expresia „يا دين الله” — *„O, religia lui Allah!”* —, rostită la mirare?

Răspuns: Nu știu ce intenționează cel care spune aceasta: oare își arată mirarea față de acel bărbat și față de fapta lui, care este contrară religiei, sau cheamă religia însăși? Dacă el cheamă religia însăși, acest lucru nu este permis, deoarece numai Allah, Măreț și Preaînalt, este chemat prin rugă. Dacă însă vrea să-și arate mirarea față de fapta bărbatului și de faptul că ea este contrară religiei, de parcă ar fi rostit acele cuvinte fără să ia aminte la religia lui Allah, nu este nicio problemă.

Întrebarea 26. Stimate șeic, care este regula pentru a spune: „يا أرحم الراحمين ،يا أكرم الأكرمين" — *„O, Cel mai Generos dintre cei generoși! O, Cel mai Îndurător dintre cei îndurători!"*?

Răspuns: Nu este nicio problemă. El este Cel mai Generos dintre cei generoși și Cel mai Îndurător dintre cei îndurători.

Întrebarea 27. Stimate șeic, care este forma corectă: „اللهم اجعل القبور بعد فراق الدنيا خير منازلنا" — *„Allah, fă ca mormintele, după despărțirea de această lume, să fie cele mai bune lăcașuri ale noastre"*, sau se spune *„Paradisul"*?

Răspuns: Mormintele sunt primul lăcaș după această lume, apoi urmează Paradisul. Dacă mormintele sunt bune, cele de după ele vor fi bune.

Întrebarea 28. Stimate șeic, în expresia:

ما وقع بلاء إلا بذنب ولا رفع إلا بتوبة

Nicio nenorocire nu vine decât din cauza unui păcat și nu este înlăturată decât prin căință.

Este corectă partea din urmă a acestei expresii: că o nenorocire nu este înlăturată decât prin căință?

Răspuns: Cel care a spus aceasta a vrut să arate că pocăința este una dintre cauzele înlăturării nenorocirii, deoarece Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَأَنِ ٱسْتَغْفِرُوا۟ رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوٓا۟ إِلَيْهِ يُمَتِّعْكُم مَّتَٰعًا حَسَنًا إِلَىٰٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى﴾

Și să cereți iertare Domnului vostru, apoi să vă întoarceți la El cu căință; El vă va dărui o viață bună până la un termen hotărât.

Coran 11:3

Preaînaltul a spus și despre Nūḥ — pacea fie asupra lui:

﴿ٱسْتَغْفِرُوا۟ رَبَّكُمْ إِنَّهُۥ كَانَ غَفَّارًا يُرْسِلِ ٱلسَّمَآءَ عَلَيْكُم مِّدْرَارًا وَيُمْدِدْكُم بِأَمْوَٰلٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَل لَّكُمْ جَنَّٰتٍ وَيَجْعَل لَّكُمْ أَنْهَٰرًا﴾

Cereți iertare Domnului vostru, căci El este Mult Iertător. El va trimite asupra voastră din cer ploaie din belșug, vă va dărui averi și fii, vă va da grădini și vă va da râuri.

Coran 71:10-12

Însă Allah, Măreț și Preaînalt, poate înlătura nenorocirea și fără căință. Oamenii se pot căi, iar urmarea pedepsei să rămână. Înțelepciunea lui Allah Preaînaltul se află în spatele tuturor acestor lucruri.

Întrebarea 29. Stimate șeic, mulți oameni repetă că Trimisul — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a căutat ocrotire de moartea subită. Este adevărat?

Răspuns: Ceea ce este cunoscut este că Trimisul — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a căutat ocrotire de:

فجاءة النقمة

venirea pe neașteptate a pedepsei.[15]

Cât despre moartea subită, nu cunosc o relatare autentică în această privință.

Întrebarea 30. Stimate șeic, când ʿUmar — Allah să fie mulțumit de el — a cerut ploaie prin al-ʿAbbās — Allah să fie mulțumit de el —, unchiul Profetului — binecuvântarea și pacea

15 Muslim, Cartea pomenirii și a rugii, capitolul despre faptul că cei mai mulți locuitori ai Paradisului sunt săraci, nr. 2739, din relatarea lui ʿAbd Allāh ibn ʿUmar — Allah să fie mulțumit de amândoi.

fie asupra lui —[16], în primul rând, ʿUmar, după cum se știe, era mai bun decât al-ʿAbbās. În al doilea rând, existau companioni care îl precedaseră pe al-ʿAbbās în Islam și erau mai buni decât el. De ce l-a ales anume pe al-ʿAbbās?

Răspuns: Nu există nicio îndoială că ʿUmar — Allah să fie mulțumit de el — era mai bun decât al-ʿAbbās — Allah să fie mulțumit de el. Însă, din smerenia lui — Allah să fie mulțumit de el — și din sfiala sa față de Allah, Măreț și Preaînalt, i-a cerut lui al-ʿAbbās să se ridice și să se roage.

Cât despre faptul că printre cei de față s-ar fi aflat cineva mai îndreptățit decât al-ʿAbbās, nu cred că vreunul avea întâietate față de el în privința rudeniei sale cu Profetul — binecuvântarea și pacea fie asupra lui. În ceea ce privește însă meritul și întâietatea în religie, poate că în acel moment se afla acolo cineva mai bun decât al-ʿAbbās — Allah să fie mulțumit de el —, și poate că nu.

16 Al-Bukhārī, secțiunile despre cererea ploii, capitolul despre cererea oamenilor către imam de a cere ploaie atunci când este secetă, nr. 1010, din relatarea lui Anas ibn Mālik — Allah să fie mulțumit de el.

Purificarea rituală

Întrebarea 31. Stimate șeic, omul poate fi nevoit să intre la toaletă având asupra sa foi pe care este pomenit Allah, Slăvit și Preaînalt. Este permis?

Răspuns: Da, la nevoie este permis să intri cu ceva pe care este menționat Numele lui Allah. Totuși, este mai bine să pui acele foi în buzunar, ca să nu fie văzute și expuse.

Întrebarea 32. Stimate șeic, care este regula pentru a intra la toaletă cu o cărticică de pomeniri, aflată în buzunar?

Răspuns: Nu este nicio problemă dacă are nevoie de aceasta. Dacă nu are nevoie, nu ar trebui să intre cu ea în locul unde își face nevoile.

Întrebarea 33. Stimate șeic, care este regula pentru cel care își spală mâinile după masă înăuntrul toaletei, nu la chiuvetă?

Răspuns: Dacă și-a lins degetele, așa cum prevede Sunna, și nu a mai rămas pe ele nimic din mâncare, nu este nicio problemă. Dacă însă nu și le-a lins și pe ele a rămas ceva din mâncare, nu îi este permis, deoarece amestecarea hranei cu ceva necurat ar reprezenta un fel de lipsă de respect față de ea.

Întrebarea 34. Stimate șeic, este recomandată orientarea spre qibla atunci când facem abluțiunea?

Răspuns: Unii învățați — Allah să aibă milă de ei — au menționat că este recomandată. Părerea mai întemeiată este că nu este recomandată, deoarece nu a fost relatată.

Întrebarea 35. Stimate șeic, trebuie mișcat inelul în timpul abluțiunii?

Răspuns: Da, unii învățați — Allah să aibă milă de ei — au considerat recomandat ca omul să-și miște inelul la abluțiune și la spălarea rituală, pentru a se asigura că apa ajunge sub el.

Întrebarea 36. Stimate șeic, este permis ca omul să-și usuce una dintre părțile corpului spălate la abluțiune, apoi să o spele pe următoarea?

Răspuns: Da, poate să-și usuce o parte, apoi să o spele pe următoarea.

Întrebarea 37. Stimate șeic, este permisă uscarea unui picior în timpul abluțiunii, înainte de spălarea celuilalt, fără întrerupere între ele? Îndată ce îl usucă, își pune șoseta, piciorul fiind uscat.

Răspuns: Adică își pune șoseta pe piciorul drept după ce l-a spălat, înainte de a-l spăla pe cel stâng? Unii învățați — Allah să aibă milă de ei — consideră că acest lucru nu este permis și că nu poate să-și pună șoseta pe piciorul drept decât după ce și-a încheiat abluțiunea. Alți învățați — Allah să aibă milă de ei — consideră că este permis: poate să-și spele piciorul drept, să-l usuce și să-și pună șoseta, apoi să-l spele pe cel stâng. Dar, întrucât în această chestiune există o deosebire de păreri, este mai bine și mai prudent să evite ceea ce este disputat, să amâne uscarea până după spălarea celui de-al doilea picior și apoi să-și pună ambele șosete.

Întrebarea 38. Stimate șeic, în explicația la Zād ați menționat că, la trecerea mâinilor umezite peste khuff, mai apropiat de adevăr este să începem cu dreptul.[17] V-am auzit spunând și că le putem șterge pe cel drept și pe cel stâng în același timp.

Răspuns: Există libertate în această privință: dacă dorește, le șterge pe amândouă deodată, iar dacă dorește, începe cu dreptul.

Întrebarea 39. Stimate șeic, în privința ștergerii șosetelor: un bărbat a pus o șosetă și alta peste ea, fiind în stare de puritate; apoi a trecut mâna umezită peste șoseta de deasupra și a scos-o. Mai poate șterge încă o dată șoseta de dedesubt?

Răspuns: Părerea cunoscută a învățaților este că, dacă a șters-o pe cea de deasupra și apoi a scos-o, nu o șterge pe cea de dedesubt. În cuvintele unor învățați — Allah să aibă milă de ei — există însă ceva care arată că acest lucru este permis. Ei au considerat cele două khuff asemenea unuia singur, care are un strat exterior și o căptușeală. Se știe că, dacă omul scoate partea exterioară a unui singur khuff după ce l-a șters, nu este obligat să scoată întregul khuff. Totuși, mai prudent este să urmeze ceea ce

17 Al-Sharḥ al-mumtiʿ, 1/178.

consideră cei mai mulți învățați — Allah să aibă milă de ei —: dacă l-a șters pe cel de deasupra și apoi l-a scos, când va face abluțiunea va trebui să-și scoată șosetele și să-și spele picioarele.

Întrebarea 40. Stimate șeic, cineva întreabă: *„Mi-am pus șosetele, apoi mi-am pierdut starea de puritate, iar după aceea mi-am pus încălțămintea peste ele. Îmi este permis să trec mâna umezită peste încălțăminte?"*

Răspuns: Dacă a încălțat-o în stare de puritate, nu este nicio problemă; altfel, nu este permis.

Întrebarea 41. Stimate șeic, dacă, de teama unei vătămări, nu am spălat un loc de pe picior și am făcut în schimb tayammum, apoi mi-am pus șosetele, pot să trec mâna umezită peste ele? Și tot astfel, dacă am avut o rană la picior, am trecut mâna umezită peste ea și apoi mi-am pus șosetele, pot să le șterg?
Răspuns: Da. Dacă ai făcut abluțiunea prescrisă și ți-ai pus șosetele în stare de puritate, poți să treci mâna umezită peste ele chiar dacă ai făcut tayammum în loc să-ți speli unele părți ale corpului. Dacă ai avut o rană la picior și ai șters-o, nu este nicio problemă să ștergi șosetele, potrivit cuvintelor Profetului — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — către al-Mughīra ibn Shu'ba — Allah să fie mulțumit de el:

إني أدخلتهما طاهرتين

Mi-am introdus picioarele în ele în stare de puritate.[18]

فمسح عليها

Apoi a trecut mâinile umezite peste ele.

Întrebarea 42. Stimate șeic, dacă atingerea femeii care obligă la abluțiune înseamnă raportul conjugal, de ce nu ne este suficient

18 Al-Bukhārī, Cartea abluțiunii, capitolul despre cel care își introduce picioarele în încălțări în stare de puritate, nr. 206; Muslim, Cartea purificării rituale, capitolul despre trecerea mâinilor umezite peste khuff, nr. 274.

să spunem: *„Ceea ce obligă la spălarea rituală obligă și la abluțiune”*?
Răspuns: Ceea ce obligă la spălarea rituală nu obligă la abluțiune, potrivit cuvintelor Sale Preaînaltul:

﴿وَإِن كُنتُمْ جُنُبًا فَٱطَّهَّرُواْ﴾

Iar dacă sunteți în stare de janāba, purificați-vă.
Coran 5:6

Întrebarea 43. Stimate șeic, este permisă atingerea părților intime cu mâna dreaptă, fie a propriilor părți intime, fie ale persoanei cu care îi este îngăduită intimitatea?

نهى الرسول ﷺ أن يمس الإنسان ذكره بيمينه

Răspuns: *Trimisul — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a oprit ca omul să-și atingă organul genital cu mâna dreaptă.*[19]

Întrebarea 44. Stimate șeic, care este regula pentru a le îngădui copiilor mici, care nu au ajuns la vârsta discernământului, să atingă un exemplar al Coranului? Și care este regula pentru a-i trimite să aducă exemplarul Coranului, ei nefiind în stare de puritate?
Răspuns: Este mai bine să te ridici tu și să iei exemplarul Coranului.
Întrebarea 45. Stimate șeic, în cuvintele Sale Preaînaltul:

﴿وَيُنَزِّلُ عَلَيْكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً لِّيُطَهِّرَكُم بِهِۦ﴾

Și face să coboare asupra voastră apă din cer, pentru a vă purifica prin ea.
Coran 8:11

19 Al-Bukhārī, Cartea abluțiunii, capitolul despre oprirea curățării părților intime cu mâna dreaptă, nr. 153; Muslim, Cartea purificării rituale, capitolul despre oprirea curățării părților intime cu mâna dreaptă, nr. 267, din relatarea lui Abū Qatāda — Allah să fie mulțumit de el.

Este inclusă aici purificarea de janāba? Se știe că ei nu avuseseră această intenție în ziua de Badr, când Allah Preaînaltul a făcut să cadă ploaia asupra lor.

Răspuns: Omul nu poate face spălarea de janāba cu ploaia care cade peste el, deoarece are haine pe el. Sensul este însă că, după ce apa a căzut pe pământ și s-a adunat în bălți, oamenii au luat din ea și au folosit-o pentru spălarea rituală și pentru abluțiune.

Întrebarea 46. Stimate șeic, dacă omul se spală pentru curățenie sau pentru vinerea de rugăciune și intenționează înlăturarea stării de impuritate rituală, aceasta este înlăturată?

Răspuns: Da. Dacă se spală de janāba, spălarea este suficientă și pentru vineri, și pentru curățenie. Dacă se spală pentru curățenie, aceasta nu este suficientă nici pentru spălarea de vineri, nici pentru cea de janāba. Iar dacă se spală pentru vineri, nu este suficient pentru spălarea de janāba.

Întrebarea 47. Stimate șeic, în descrierea spălării de janāba este menționat că își umezește bine capul de trei ori după ce toarnă apă peste el de trei ori. Este corect?

Răspuns: Corect este invers: să toarne apă de trei ori și să treacă degetele printre firele de păr; apoi, când socotește că l-a umezit bine, să toarne peste el de trei ori. Relatarea despre trecerea degetelor prin păr spune:

حتى إذا ظن أنه أروى بشرته أفاض عليه ثلاث مرات

Până când, socotind că și-a umezit bine pielea, a turnat apă peste ea de trei ori.

Acesta este textul relatării transmise de ʿĀ'isha — Allah să fie mulțumit de ea.

Întrebarea 48. Stimate șeic, la tayammum se șterg numai dosurile mâinilor, astfel încât omul își șterge fața și apoi dosurile mâinilor, fără palme? Este suficientă o singură lovire a pământului pentru față și mâini?

Răspuns: Tayammum se face printr-o singură lovire a pământului: își șterge fața, apoi mâinile, pe dos și pe palme.

Învățații — Allah să aibă milă de ei — au spus că ar trebui să treacă degetele unele printre altele.

Întrebarea 49. Stimate șeic, când este prescris să se sufle praful pentru tayammum: după ștergere sau înainte de ea?

Răspuns: Înainte de ștergere.

Întrebarea 50. Stimate șeic, este permis tayammum pe o pardoseală cu praf pe ea, chiar dacă în apropiere se află pământ?

Răspuns: Da, este permis, deoarece pardoseala provine din pământ, iar cât timp există praf pe ea, acesta este suficient.

Întrebarea 51. Stimate șeic, o femeie întreabă: *„Menstruația mi-a lipsit timp de o lună, apoi am început să sângerez. În urma consultației a reieșit că sângele era provocat de un avort spontan. Mi s-a făcut o intervenție de curățare, iar medicul mi-a spus că în timpul ei a scos un făt. După intervenție am văzut semnul purificării și m-am rugat în acest răstimp. Însă, după cinci zile de la intervenție, sângerarea a reapărut și continuă până acum, de patru zile. Care este regula pentru rugăciunea și postul meu, în vreme ce sângerez? Să mă rog și să postesc sau să le las până la purificare? Menționez că nu am lăsat rugăciunea, în ciuda sângerării. Aștept un răspuns, Allah să vă răsplătească cu bine! Pacea și îndurarea lui Allah fie asupra voastră."*

Răspuns: Dacă sângele care a curs este sânge de nifās, adică fătul are deja o formă omenească, ea nu postește și nu se roagă. Dacă fătul nu are încă o asemenea formă, având doar o lună sau două, sângele acesta nu este sânge de nifās: ea se roagă, postește și nu recuperează.

Rugăciunea

Întrebarea 52. Stimate șeic, citesc în unele cărți expresia *„sau a ajuns la pubertate în timpul ei”*, referitoare la rugăciune. Mă întreb: cum știe că a ajuns la pubertate în timpul rugăciunii?

Răspuns: Dacă ora nașterii sale este cunoscută, de pildă ora douăsprezece, iar ora douăsprezece, la care împlinește cincisprezece ani, sosește în timp ce se roagă, acesta este sensul expresiei *„a ajuns la pubertate în timpul ei”*.

Întrebarea 53. Stimate șeic, care este regula pentru rostirea chemării la rugăciune și a iqāmei mergând?

Răspuns: Învățații noștri din dreptul islamic — Allah să aibă milă de ei — au menționat că este nerecomandat să rostească adhānul sau iqāma în timp ce merge. Nu i-am văzut însă aducând vreo dovadă pentru aceasta, iar regula de bază este că un lucru este permis până când există o dovadă contrară.

Întrebarea 54. Stimate șeic, muezinii stabilesc diferit prima chemare pentru rugăciunea de vineri. Unii o fac cu o oră înainte de a doua, alții cu o jumătate de oră înainte, iar alții cu cinci minute înainte. Care este criteriul în această privință? Allah să vă răsplătească!

Răspuns: Nu există un criteriu fix, însă cel mai bine este să fie cu o oră înainte de a doua chemare, pentru ca oamenii să se pregătească și să vină devreme la rugăciune.

Întrebarea 55. Stimate șeic, un grup s-a trezit pentru rugăciunea fajr puțin înainte de răsăritul soarelui. Au început să facă abluțiunea pe rând. Cel care a terminat primul trebuie să se roage ca să nu iasă timpul rugăciunii sau să-i aștepte pe ceilalți ca să se roage împreună?

Răspuns: Dacă s-au trezit la răsăritul soarelui, atunci, când doi dintre ei termină abluțiunea, aceștia se roagă împreună, iar ceilalți li se alătură.

Întrebarea 56. Stimate șeic, ce înseamnă cuvântul *„ḥāqib”* din expresia *„este oprit să se roage fiind ḥāqib”*?

Răspuns: Al-ḥāqib este cel care își reține scaunul, adică își înfrânează nevoia de a defeca. Al-ḥāqin este cel care își înfrânează nevoia de a urina.

Întrebarea 57. Stimate șeic, oprirea de a pocni degetele se aplică și după rugăciune?

Răspuns: Pocnirea degetelor este nerecomandată numai în timpul rugăciunii; nu este nerecomandată nici pentru cel care așteaptă rugăciunea, nici pentru cel care a terminat-o.

Întrebarea 58. Stimate șeic, care este regula pentru cel care nu-și introduce mâinile în mânecile mantiei — mishlaḥ — în timpul rugăciunii? Intră aceasta în sadl, lăsarea hainei să atârne?

Răspuns: Nu este nicio problemă dacă cineva nu-și introduce mâinile în mânecile mantiei în timpul rugăciunii și aceasta nu intră în sadl. Mantia se poartă uneori cu mâinile introduse în mâneci și alteori fără. Șeicul Islamului — Allah să aibă milă de el — a menționat că punerea caftanului pe umeri, fără ca omul să-și introducă mâinile în mâneci, nu intră în sadl-ul nerecomandat. El a spus că învățații dreptului islamic — Allah să aibă milă de ei — sunt de acord în această privință.[20]

Întrebarea 59. Stimate șeic, dacă mă rog și aud că mama mea dorește ceva, fără să mă fi chemat anume, pot să-mi întrerup rugăciunea, fie ea voluntară sau obligatorie, și să-i răspund?

Răspuns: Nu întrerupe rugăciunea, nici pe cea voluntară, nici pe cea obligatorie. Dacă însă te cheamă și te temi că se va supăra dacă nu-i răspunzi, iar tu faci o rugăciune voluntară, întrerupe-o: bunătatea față de părinți este obligatorie, iar încheierea rugăciunii voluntare este o Sunna. Dacă ea nu se supără atunci când îi dai de înțeles că te rogi, de pildă dregându-ți glasul, nu este nevoie să întrerupi rugăciunea. Dacă faci o rugăciune obligatorie, nu o întrerupe chiar dacă te cheamă, în afară de cazul unei necesități, cum ar fi dacă te cheamă ca să o salvezi dintr-un incendiu, de la o pieire sau ceva asemănător. Atunci ești obligat să-ți întrerupi rugăciunea.

20 Majmūʿ al-fatāwā, 22/144.

Întrebarea 60. Stimate șeic, ați menționat că, dintre formulele de deschidere a rugăciunii, omul se limitează la una singură. Dar în privința pomenirilor de după ridicarea din înclinare? De pildă:

ربنا ولك الحمد ملء السماوات وملء الأرض وملء ما بينهما وملء ما شئت من شيء بعد

Domnul nostru, Ție Ți se cuvine lauda, atât cât umple cerurile, pământul, ceea ce se află între ele și orice alt lucru pe care îl voiești după acestea.

Există și o altă formulă:

ربنا ولك الحمد حمدا كثيرا طيبا مباركا

Domnul nostru, Ție Ți se cuvine lauda: o laudă multă, bună și binecuvântată.

Pot să le adun?

Răspuns: Nu le aduna, deoarece fiecare pomenire a fost transmisă separat.

Întrebarea 61. Stimate șeic, autorul — Allah să aibă milă de el — spune în Ādāb al-mashy ilā al-ṣalāh[21]: *„Recită al-Fātiḥa în continuitate, în ordinea ei și cu geminațiile."* Ce înseamnă *„cu geminațiile"*?

Răspuns: *„Cu geminațiile"* înseamnă că trebuie să pronunțe consoana geminată cu geminație. Semnul șadda este cunoscut. De pildă, recită:

﴿ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ﴾

Lauda Îi aparține lui Allah, Domnul lumilor.

Coran 1:2

21 Ādāb al-mashy ilā al-ṣalāh, p. 6, în Operele șeicului Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb, volumul al treilea.

El pronunță consoana bā' cu geminație în *„Rabb"*. Dacă ar spune „الحمد لله ربِ العالمين" fără această geminație, ar fi omis-o. Tot astfel, Allah a spus:

﴿وَلَا ٱلضَّآلِّينَ﴾

Nici al celor rătăciți.
Coran 1:7

Consoana lām este geminată. Dacă ar spune „ولا الضالين" fără să gemineze consoana lām, ar fi rostit „ولا الضالين" și ar fi omis geminația. Consoanele geminate trebuie neapărat pronunțate cu geminație, căci, dacă ar omite semnul șadda, ar omite o literă din cuvânt. O literă geminată reprezintă două litere; dacă înlătură geminația, nu mai pronunță decât o singură literă.

Întrebarea 62. Stimate șeic, știm că ați afirmat obligativitatea recitării al-Fātiḥei în fiecare rakʿa. Dar la tarāwīḥ aceasta le este greu celor care îl urmează pe imam, deoarece nu au răgaz să o recite.

Răspuns: Da, ei o recită chiar dacă imamul recită. Încep să o recite după ce imamul a încheiat al-Fātiḥa.

Întrebarea 63. Stimate șeic, cel care îl urmează pe imam poate să recite din al-Fātiḥa după fiecare verset, în timp ce imamul recită al-Fātiḥa?

Răspuns: Este mai bine să recite după ce imamul termină al-Fātiḥa.

Întrebarea 64. Stimate șeic, imamul trebuie să tacă după recitarea al-Fātiḥei la rugăciunea cu voce tare? Dacă acest lucru nu este obligatoriu, este mai bine să tacă?

Răspuns: Imamul nu este obligat să păstreze o tăcere lungă. Păstrează doar o tăcere scurtă, apoi recită ceea ce urmează după al-Fātiḥa.

Întrebarea 65. Stimate șeic, un imam recită din nou al-Fātiḥa în șoaptă după ce a recitat-o cu voce tare. Este ceva greșit în aceasta?

Răspuns: Aceasta este contrar Sunnei, deoarece repetarea al-Fātiḥei nu este prescrisă. Unii învățați — Allah să aibă milă de ei — au spus chiar în mod explicit că este nerecomandată. Dacă ar recita-o din nou în șoaptă, tăcerea dintre al-Fātiḥa și ceea ce urmează după ea ar deveni lungă; și aceasta este contrar celor prescrise, deoarece pauza dintre al-Fātiḥa și recitarea care urmează nu trebuie să fie atât de lungă.

Întrebarea 66. Stimate șeic, un imam nu rostește „آمين" — *„Āmīn"* — împreună cu cei care îl urmează, ci după ei, sau își trage răsuflarea și apoi începe odată cu ei. Care este regula?
Răspuns: Cel mai bine pentru imam și pentru cei care îl urmează este ca, atunci când imamul spune:

﴿وَلَا ٱلضَّآلِّينَ﴾

Nici al celor rătăciți.
Coran 1:7

Să înceapă cu toții îndată să spună Āmīn. Dacă își trage răsuflarea, nu este nicio problemă, însă este mai bine să înceapă imediat.

Întrebarea 67. Stimate șeic, cineva a prins două rakʿa din rugăciunea ʿașr cu comunitatea. Când se ridică să-și încheie rugăciunea, recită și altceva din Coran pe lângă al-Fātiḥa sau nu?

Răspuns: Nu recită nimic pe lângă al-Fātiḥa dacă a prins două rakʿa dintr-o rugăciune de patru, apoi s-a ridicat pentru a împlini ce i-a rămas. Părerea mai întemeiată este că ceea ce prinde cel sosit târziu constituie începutul rugăciunii sale, iar ceea ce recuperează constituie sfârșitul ei. Dacă a prins două rakʿa, acestea sunt primele două ale rugăciunii sale; se ridică și împlinește ce i-a rămas, fără recitare după al-Fātiḥa.

Întrebarea 68. Stimate șeic, este adevărat că respectarea ordinii surelor într-o singură rakʿa este mai bună și că ceea ce este oprit este inversarea versetelor?

Răspuns: Fără îndoială, respectarea ordinii surelor într-o singură rakʿa, ba chiar și în două rakʿa, este mai bună și mai

potrivită. Dar dacă omul inversează ordinea surelor, nu are păcat și nu este nicio problemă.

Întrebarea 69. Stimate șeic, care este regula pentru recitarea cu voce tare de către cel care se roagă singur și de către femeie, la rugăciunile cu recitare audibilă?

Răspuns: Învățații — Allah să aibă milă de ei — au spus că omul poate alege între recitarea cu voce tare și cea în șoaptă. Dacă se roagă singur, să vadă ce îi dă mai multă energie și smerenie: poate că îi este mai de folos să recite în șoaptă sau poate că îl însuflețește mai mult să recite cu voce tare. Să urmeze ceea ce îi este mai folositor. La fel este și pentru femeie; însă, dacă ea conduce un grup de femei în rugăciune, recită cu voce tare. În afara acestui caz, regula de bază pentru ea este recitarea în șoaptă.

Întrebarea 70. Stimate șeic, care este regula pentru ridicarea vocii de către cel care se roagă singur la rugăciunile cu recitare audibilă?

Răspuns: Nu este nicio problemă, cât timp nu deranjează pe nimeni din jur. El poate alege. Dar dacă deranjează pe cineva din jur, să nu recite cu voce tare.

Întrebarea 71. Stimate șeic, cum este prescris să-și așeze palmele cel care se roagă în timpul prosternării: să le apropie de cap sau să le îndepărteze?

Răspuns: Este prescris să le așeze la nivelul umerilor: să nu le depărteze prea mult și nici să le înghesuie una în alta. Dacă dorește, le aduce mai în față, până ajung la nivelul frunții; dacă dorește, le trage mai înapoi, până ajung sub umeri.

Întrebarea 72. Stimate șeic, dacă șederea dintre cele două prosternări se prelungește, repet ruga transmisă sau cer ceea ce doresc?

Răspuns: Poți alege: dacă dorești, repeți ruga transmisă, iar dacă dorești, rostești o altă rugă.

Întrebarea 73. Stimate șeic, cum se așază mâna stângă la tashahhud?

Răspuns: Se așază întinsă pe coapsă sau cuprinde genunchiul, adică se pune pe genunchi ca și cum omul l-ar apuca. Toate acestea au fost transmise în Sunna.

Întrebarea 74. Stimate șeic, cineva a recitat din uitare al-Fātiḥa în timp ce ședea pentru tashahhud, apoi a recitat tashahhud. Trebuie să facă prosternările uitării?

Răspuns: Nu este obligat să facă prosternările uitării, însă ele sunt Sunna în acest caz, potrivit opiniei cunoscute în școala imamului Aḥmad — Allah să aibă milă de el. Regula lor este că, dacă cineva rostește o formulă prescrisă într-un alt loc decât cel al ei, dar rostește și formula prescrisă în acel loc, prosternarea uitării este Sunna pentru el, nu o obligație. Ea nu este obligatorie deoarece pomenirea pe care a rostit-o într-un loc nepotrivit este totuși prescrisă, în general, în rugăciune: rostirea ei intenționată nu anulează rugăciunea. Iar dacă săvârșirea ei intenționată nu anulează rugăciunea, nici prosternarea pentru săvârșirea ei din uitare nu este obligatorie. Aceasta este regula.

Întrebarea 75. Stimate șeic, este Sunna să ridice mâinile la takbīr de fiecare dată când se ridică după tashahhud?

Răspuns: Dacă se ridică după primul tashahhud, este Sunna să-și ridice mâinile. La fel, dacă a sosit târziu și se ridică după salutul imamului, se pare că se aplică aceeași regulă.

Întrebarea 76. Stimate șeic, cum răspunde prin semn la salut cel care se roagă?

Răspuns: Este suficient orice fel de semn. Dacă își ridică însă mâna cu degetele întinse, pentru a-i da musulmanului de înțeles că i-a răspuns, aceasta este ceea ce s-a transmis în Sunna de la Profet — binecuvântarea și pacea fie asupra lui.[22] Nu răspunde cu limba spunând „وعليكم السلام” — *„Și asupra voastră fie pacea”* —, deoarece, dacă ar face aceasta, rugăciunea lui s-ar anula: ar fi vorbirea obișnuită a oamenilor.

Întrebarea 77. Stimate șeic, cum se face suflarea ușoară spre stânga atunci când cerem ocrotire de Satana în timpul rugăciunii, dacă în stânga mea se află altcineva care se roagă?

Răspuns: Dacă lângă tine se roagă cineva, în această situație nu sufli spre stânga. Te limitezi la cererea ocrotirii lui Allah de Satana cel alungat, deoarece suflarea l-ar deranja pe celălalt

22 Al-Nasā'ī, al-Sunan al-kubrā, nr. 456; Aḥmad, 4/263.

rugător, iar vătămarea unui musulman este interzisă. În această situație este suficient să ceri de trei ori ocrotirea lui Allah de Satana cel alungat.

Întrebarea 78. Stimate șeic, din uitare m-am așezat ca la șederea de odihnă. Trebuie să fac prosternările uitării?

Răspuns: Da, trebuie să faci prosternările uitării chiar dacă șederea a fost scurtă, deoarece ea a fost un adaos.

Întrebarea 79. Stimate șeic, cineva s-a ridicat din uitare după prima prosternare, apoi și-a amintit și s-a așezat. Trebuie să facă prosternările uitării?

Răspuns: Dacă și-a amintit înainte ca coapsele să se despartă de gambe, se așază și nu trebuie să se prosterneze, deoarece nu a existat nici adaos, nici omisiune. Dacă și-a amintit după ce coapsele i s-au despărțit de gambe, dar înainte să se ridice complet în picioare, atunci se așază, rostește tashahhud și trebuie să facă prosternările uitării.

Întrebarea 80. Stimate șeic, dacă imamul face prosternările uitării după salut, iar unul dintre cei care îl urmează s-a ridicat fără să cunoască motivul prosternării, cel sosit târziu se prosternează?

Răspuns: Dacă imamul face prosternările uitării după salut, cel sosit târziu nu îl urmează, deoarece salutul i-a despărțit și urmarea imamului nu mai este posibilă. El se ridică. Când se ridică pentru a împlini ce a pierdut, dacă a prins greșeala imamului pentru care acesta s-a prosternat, se prosternează și el. Dacă nu a prins-o — de pildă, greșeala imamului s-a întâmplat în prima rakʿa, iar el i s-a alăturat abia în a doua —, nu face prosternările uitării. Dacă nu știe, de asemenea nu are de făcut nicio prosternare, deoarece regula de bază este că nu are această obligație.

Întrebarea 81. Stimate șeic, ce face cel sosit târziu cu una sau două rakʿa dacă, după ce imamul dă salutul, se ridică pentru a împlini ce a pierdut, iar imamul face prosternările uitării? Își încheie rugăciunea sau se întoarce ca să se prosterneze împreună cu imamul?

Răspuns: Cel sosit târziu nu face prosternările uitării împreună cu imamul dacă acestea sunt după salut, deoarece urmarea imamului nu mai este posibilă în această situație: el nu poate da salutul împreună cu imamul. Așadar, când imamul dă salutul, cel sosit târziu să împlinească ce a pierdut, chiar dacă imamul are de făcut prosternări ale uitării după salut; nu este obligat să se prosterneze atunci împreună cu el. Se ridică și împlinește ceea ce a pierdut. Apoi, dacă a prins greșeala săvârșită de imam, se prosternează după ce își încheie partea rămasă și dă salutul. Dacă greșeala s-a produs înainte ca el să i se alăture imamului, în această situație nu face prosternări. Așadar, dacă imamul se prosternează după rugăciune, cel sosit târziu nu îl așteaptă: se ridică și împlinește ce a pierdut. Dacă a prins greșeala imamului, se prosternează după ce dă salutul, iar dacă nu a prins-o, pentru că imamul greșise mai înainte, nu se prosternează.

Întrebarea 82. Stimate șeic, care este regula pentru prosternările uitării într-o rugăciune voluntară? Sunt obligatorii?

Răspuns: Rugăciunea voluntară este la fel ca cea obligatorie în această privință: ceea ce este obligatoriu în cea din urmă este obligatoriu și în cea voluntară.

Întrebarea 83. Stimate șeic, dacă, din uitare, cel care face o rugăciune voluntară se ridică pentru o a treia rakʿa, poate să o completeze cu o a patra? Și trebuie să facă prosternările uitării?
Răspuns: Nu o completează cu a patra, deoarece Profetul — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a spus:

صلاة الليل والنهار مثنى مثنى

Rugăciunea de noapte și de zi se face câte două, câte două.[23]

23 Abū Dāwūd, Cartea rugăciunii, capitolul despre rugăciunea de zi, nr. 1295; al-Tirmidhī, Secțiunile despre rugăciune, capitolul despre faptul că rugăciunea de noapte și de zi se face câte două, nr. 597; al-Nasāʾī, Cartea rugăciunii de noapte și a celei voluntare de zi, nr. 1666; Ibn Mājah, Cartea împlinirii rugăciunii și a Sunnei ei, capitolul despre faptul că rugăciunea de noapte și de zi se face câte două, nr. 1322, din relatarea lui ʿAbd Allāh ibn ʿUmar — Allah să fie mulțumit de amândoi.

Dimpotrivă, se așază, rostește tashahhud și dă salutul, apoi face două prosternări după salut.

Întrebarea 84. Stimate șeic, la o rugăciune voluntară este permis să mă rog în Ḥijr, orientându-mă spre zidul său curbat?

Răspuns: Nu este permis, deoarece zidul curbat al Ḥijrului nu face parte din Kaʿba. Partea din Ḥijr care aparține Kaʿbei măsoară aproximativ șase coți și jumătate; zidul curbat nu face parte din Kaʿba.

Întrebarea 85. Stimate șeic, dacă un călător face rugăciunea maghrib împreună cu comunitatea, îi este prescris să facă apoi cele două rakʿa Sunna obișnuite după maghrib sau nu?

Răspuns: Călătorului nu îi este recomandat să facă rugăciunile Sunna obișnuite de la ẓuhr, maghrib și ʿishāʾ. Celelalte rugăciuni voluntare le face însă: rugăciunea de noapte, ḍuḥā, witr, Sunna de la fajr și altele asemenea. Părerea celui care spune că un călător nu face deloc rugăciuni voluntare, ca și părerea celui care spune că le face pe toate, sunt slabe și contrare Sunnei. Mai aproape de adevăr este, așa cum am spus, că nu îi mai sunt recomandate numai rugăciunile Sunna obișnuite de la ẓuhr, maghrib și ʿishāʾ; celelalte rămân recomandate.

Întrebarea 86. Stimate șeic, în relatare se spune:

أمرنا ألا نصل صلاة بصلاة حتى نتكلم أو نخرج

Ni s-a poruncit să nu legăm o rugăciune de alta înainte să vorbim sau să ieșim.

Ce înseamnă aceasta?

Răspuns: Sensul este să nu unești rugăciunea voluntară cu cea obligatorie, ci să faci o despărțire între ele, fie ieșind din moschee, fie vorbind cu altcineva, astfel încât rugăciunea obligatorie să fie deosebită de cea voluntară.

Întrebarea 87. Stimate șeic, în porunca de a nu lega o rugăciune de alta fără o despărțire prin deplasare sau vorbire, *„vorbirea”* cuprinde și pomenirile de după rugăciune, astfel încât acestea să constituie despărțirea?

Răspuns: Unii învățați — Allah să aibă milă de ei — consideră că ele fac despărțirea, iar alții consideră că nu. Se pare că o fac, deoarece sunt o formă de tasbīḥ diferită de ceea ce este prescris în rugăciune; astfel, ele fac despărțirea.

Întrebarea 88. Stimate șeic, omul poate face două rakʿa pentru salutul moscheii, apoi alte două, Sunna de la fajr, despărțindu-le?

Răspuns: Da, nu este nicio problemă să facă două rakʿa pentru salutul moscheii și apoi cele două rakʿa Sunna de la fajr. Dacă se limitează la Sunna de la fajr, prin ea este împlinit și salutul moscheii.

Întrebarea 89. Stimate șeic, relatarea:

بين كل أذانين صلاة

Între fiecare două chemări este o rugăciune.[24]

Se aplică celor două chemări, prima și a doua, din ziua de vineri?

Răspuns: Nu se aplică, deoarece prima chemare de vineri este ca o introducere înaintea celei de-a doua. Prin *„cele două chemări”* din cuvintele sale — binecuvântarea și pacea fie asupra lui:

بين كل أذانين صلاة

Între fiecare două chemări este o rugăciune.

Se înțeleg adhānul și iqāma. Dar dacă prima chemare de vineri este devreme, iar omul vrea să se roage între prima și a doua chemare, aceasta este bine. Dacă răstimpul este de numai cinci minute, el nu este suficient.

Întrebarea 90. Stimate șeic, dacă vin la moschee după adhān și fac cele două rakʿa Sunna dintre adhān și iqāma, iar apoi un

24 Al-Bukhārī, Cartea chemării la rugăciune, capitolul despre răstimpul dintre adhān și iqāma și cel care așteaptă iqāma, nr. 624; Muslim, Cartea rugăciunii călătorilor, capitolul „Între fiecare două chemări este o rugăciune”, nr. 838, din relatarea lui ʿAbd Allāh ibn Mughaffal — Allah să fie mulțumit de el.

muezin rostește cu întârziere chemarea, este Sunna să mă rog încă o dată?

Răspuns: Cât timp ai intenționat rugăciunea Sunna obișnuită după prima chemare pe care ai auzit-o, iar aceasta fusese rostită după intrarea timpului, rugăciunea ta este suficientă. Dacă însă prima chemare fusese înainte de intrarea timpului, ea nu este suficientă.

Întrebarea 91. Stimate șeic, este mai bine să fac rugăciunea voluntară în Rawḍa, în Moscheea Profetului, decât în restul moscheii?

Răspuns: Pentru rugăciunea voluntară este mai bine ca omul să o facă acasă, fie că se află în Mecca, în Medina sau în altă parte.

Întrebarea 92. Stimate șeic, un imam spune: *„Vreau să vin devreme la moschee, deoarece, dacă aștept până la iqāma, nu mă îndeletnicesc cu recitarea Coranului și cu cele pe care le face cel așezat în moschee."* Așadar, s-a obișnuit să vină devreme. Îi este permis?

Răspuns: Imamul poate veni la moschee chiar de la adhān, pentru a face rugăciunile Sunna obișnuite și alte rugăciuni care îi sunt la îndemână și pentru a aștepta rugăciunea, folosindu-și timpul pentru recitarea Coranului, pentru pomenire sau pentru alte fapte bune. Este însă mai bine să facă rugăciunea Sunna obișnuită acasă, apoi să vină la moschee, deoarece Profetul — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a spus:

أفضل صلاة المرء في بيته إلا المكتوبة

Cea mai bună rugăciune a omului este cea făcută acasă, în afară de rugăciunea obligatorie.[25]

Dar dacă vine devreme și face rugăciunea Sunna obișnuită în moschee, nu este nicio problemă. Cât despre imamul de vineri, este mai bine să rămână acasă până sosește timpul predicii, apoi

25 Al-Bukhārī, Cartea chemării la rugăciune, capitolul despre rugăciunea de noapte, nr. 731, din relatarea lui Zayd ibn Thābit — Allah să fie mulțumit de el.

să vină la moschee și să urce pe amvon îndată ce ajunge, după cum obișnuia Trimisul lui Allah — binecuvântarea și pacea fie asupra lui.

Întrebarea 93. Stimate șeic, când vin ultimele zece nopți din Ramadan, iar rugăciunea tarāwīḥ are unsprezece rakʿa, așa cum este Sunna, și vreau să adaug mai multe, ce fac?

Răspuns: În ultimele zece nopți, dacă dorești, fă patru rakʿa la începutul nopții și pe celelalte la sfârșitul ei. Iar dacă dorești, adaugă peste acest număr; nu este nicio problemă să faci mai multe.

Întrebarea 94. Stimate șeic, atunci când vreau să fac shafʿ și witr, uneori, în prima rakʿa, ezit dacă să le fac ca trei rakʿa sau două rakʿa și apoi încă una. Dăunează aceasta intenției?

Răspuns: Nu dăunează.

Întrebarea 95. Stimate șeic, ce înseamnă că se așază, Îl laudă pe Allah și Îl roagă atunci când se așază după a opta rakʿa din rugăciunea de noapte? Se înțelege recitarea tashahhudului, invocarea binecuvântărilor asupra Profetului — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — și ruga obișnuită, ca la orice tashahhud final?

Răspuns: Da.

Întrebarea 96. Stimate șeic, în qunūt se spune deseori:

اللهم لا تدع لنا ذنبا

Allah, nu ne lăsa niciun păcat...

A fost transmisă această formulă?

Răspuns: Nu știu să fi fost transmisă, însă nu este nicio problemă. Este asemenea cuvintelor celui care spune:

اللهم اغفر لي ذنبي كله

Allah, iartă-mi toate păcatele.

Întrebarea 97. Stimate șeic, care formulă este corectă:

واجعله الوارث منا

Și fă-l moștenitor în urma noastră.

Sau:

واجعلها الوارث منها

Și fă-o moștenitoare în urma ei.

Răspuns: Toate sunt la fel.

Întrebarea 98. Stimate șeic, unii privesc spre cer atunci când își ridică foarte mult mâinile în timpul rugii qunūt. Care este regula?

Răspuns: Omului nu îi este permis să-și ridice privirea spre cer în timp ce se roagă, deoarece Profetul — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a vorbit cu asprime despre aceasta, până într-acolo încât a spus:

لينتهين أقوام عن رفع أبصارهم عند الدعاء في الصلاة إلى السماء أو لتخطفن أبصارهم

Să înceteze neapărat unii oameni să-și ridice privirile spre cer când fac rugă în timpul rugăciunii, altfel vederea le va fi răpită.[26]

Acest avertisment arată că ridicarea privirii spre cer în rugăciune este unul dintre păcatele mari, deoarece un astfel de avertisment nu este dat decât pentru un păcat mare. În afara rugăciunii însă, atunci când omul face rugă, unii învățați — Allah să aibă milă de ei — au îngăduit aceasta și au spus că nu este nicio

26 Al-Nasāʾī, Cartea descrierii rugăciunii, capitolul despre oprirea ridicării privirii spre cer la rugă în timpul rugăciunii, nr. 1276, din relatarea lui Abū Hurayra — Allah să fie mulțumit de el.

problemă. Alții au spus că buna-cuviință este să nu-și ridice privirea. Așadar, în această privință există libertate.

Întrebarea 99. Stimate șeic, dacă cineva își ridică foarte mult mâinile la rugă, se uită la ele?

Răspuns: Da, se uită la ele, la pământ sau înaintea sa. Există libertate în această privință.

Întrebarea 100. Stimate șeic, este prescris să amânăm rugăciunea Sunna a abluțiunii până ajungem la moschee și să o unim cu salutul moscheii?

Răspuns: Dacă moscheea este aproape, nu este nicio problemă; altfel, să o facă acasă. Este mai bine să o facă acasă chiar dacă moscheea este aproape.

Întrebarea 101. Stimate șeic, cele două rakʿa făcute de un călător când se întoarce în localitatea sa sunt Sunna și pentru femei?

Răspuns: Se pare că aceasta nu este Sunna în cazul femeilor, deoarece femeile nu sunt dintre cei cărora li se cere rugăciunea în moschei. După cum el — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a spus:

بيوتهن خير لهن

Casele lor sunt mai bune pentru ele.[27]

Cât despre bărbați, când omul se întoarce dintr-o călătorie în localitatea sa, Sunna este să meargă mai întâi la moschee și să facă acolo două rakʿa.

Întrebarea 102. Stimate șeic, celui întors din călătorie îi este recomandat să înceapă cu două rakʿa în moschee. Se aplică aceasta și Moscheii Sacre?

Răspuns: Celui care se întoarce din călătorie în localitatea sa, nu celui ajuns în orice localitate, îi este recomandat să meargă mai întâi la moschee și să facă două rakʿa. În afara acestui caz, nu. Cât despre Moscheea Sacră, dacă omul intră pentru ṭawāf —

27 Abū Dāwūd, Cartea rugăciunii, capitolul despre ieșirea femeilor la moschee, nr. 567, din relatarea lui ʿAbd Allāh ibn ʿUmar — Allah să fie mulțumit de amândoi.

ocolirea Kaʿbei —, ṭawāful ține locul celor două rakʿa. Dacă intră pentru rugăciune, să facă două rakʿa înainte de a se așeza, ca în celelalte moschei.

Întrebarea 103. Stimate șeic, cineva făcea o rugăciune voluntară, iar lângă el se afla un grup care se ruga. Când rândul lor a ajuns până la el, și-a întrerupt rugăciunea voluntară, de teamă să nu întrerupă rândul, și li s-a alăturat. A procedat corect? Ce ar trebui să facă?

Răspuns: Nu este nicio problemă să li se alăture acestor oameni. Nu este nicio problemă nici să-și întrerupă rugăciunea și să meargă într-un alt loc.

Întrebarea 104. Stimate șeic, dacă în stânga sa se află cineva care urmează primul grup de rugăciune, acest lucru întrerupe rândul?

Răspuns: Nu dăunează. Un singur om nu întrerupe rândul.

Întrebarea 105. Stimate șeic, dacă omul vrea să facă patru rakʿa voluntare fără salut între ele, trebuie sau nu să se așeze pentru tashahhud după două rakʿa?

Răspuns: Omului nu îi este prescris să facă patru rakʿa fără salut, nici noaptea, nici ziua, și nici să se așeze pentru primul tashahhud după două rakʿa. Dimpotrivă, Sunna este să facă două rakʿa și să dea salutul, apoi încă două și să dea salutul, și așa mai departe, potrivit relatării pe care am menționat-o în răspunsul la întrebarea 83:

صلاة الليل والنهار مثنى مثنى

Rugăciunea de noapte și de zi se face câte două, câte două.[28]

Întrebarea 106. Stimate șeic, în urmă cu aproximativ o lună, în ziarul al-Muslimūn a fost publicată o fatwa potrivit căreia cel care lucrează nu poate face rugăciuni voluntare după rugăciunea obligatorie și nici să rămână pentru a asculta predica, iar rugăciunea să nu depășească aproximativ douăzeci de minute. Care este regula? Allah să vă răsplătească cu bine!

28 Referințele la această relatare au fost menționate la întrebarea 83.

Răspuns: Cât despre faptul că omul face rugăciunile Sunna obișnuite prescrise în timpul programului de lucru, nu este nicio problemă, deoarece oamenii cunosc și respectă acest obicei. Cât despre a rămâne să asculte predica și sfatul, nu, deoarece aceasta îi afectează munca și presupune să rămână mult timp; în plus, ascultarea ei poate fi recuperată printr-o înregistrare.

Întrebarea 107. Stimate șeic, doi bărbați se roagă împreună în moschee și vreau să mă alătur lor. Rostesc takbīr înainte de a-l muta pe imam mai în față sau după aceea? Este mai bine să-l mut pe imam înainte ori să-l trag pe cel care îl urmează mai în spate?

Răspuns: Mută-l pe imam mai în față sau pe cel care îl urmează mai în spate înainte să rostești takbīr. Dacă ai rosti takbīr și abia apoi ai muta pe unul dintre ei, ai face o mișcare în rugăciune după ce ai intrat în ea. Se știe că este mai bine ca omul să evite cât poate mișcarea în rugăciune, căci mișcarea de care nu este nevoie este nerecomandată. De asemenea, dacă ai rosti takbīr înainte de a muta pe unul dintre ei, ai intra în rugăciune de unul singur. Așadar, este mai bine să-l muți pe cel care îl urmează mai în spate sau pe imam mai în față; între aceste două lucruri nu există deosebire. Uneori însă nu poți decât să-l muți pe cel care îl urmează mai în spate, de pildă dacă peretele dinspre qibla este aproape. Alteori nu poți decât să-l muți pe imam mai în față, de pildă dacă peretele din spatele lor este aproape.

Întrebarea 108. Stimate șeic, mulți oameni, dacă au pierdut rugăciunea în comun și văd pe cineva rugându-se, merg și i se alătură, luându-l ca imam. Este aceasta o faptă mai bună?

Răspuns: Da, aceasta este una dintre faptele mai bune. Când omul vede pe cineva rugându-se singur, i se alătură pentru a se ruga împreună cu el.

فقد ثبت عن رسول الله ﷺ من حديث ابن عباس رضي الله عنهما أن النبي ﷺ قام ذات ليلة يصلي صلاة الليل وحده فانضم إليه عبد الله بن عباس رضي الله عنهما فلم ينكر عليه النبي ﷺ ذلك

S-a transmis în mod autentic despre Trimisul lui Allah — binecuvântarea și pacea fie asupra lui —, din relatarea lui Ibn ʿAbbās — Allah să fie mulțumit de amândoi —, că într-o noapte Profetul — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — s-a ridicat să facă singur rugăciunea de noapte. ʿAbd Allāh ibn ʿAbbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — i s-a alăturat.[29] Profetul — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — nu l-a dezaprobat pentru aceasta.

Regula de bază este că ceea ce s-a stabilit pentru rugăciunea voluntară se aplică și celei obligatorii, în afară de cazul unei dovezi care arată că regula îi este specifică celei dintâi.

Întrebarea 109. Stimate șeic, doi oameni au intrat în moschee când cei care se rugau în comun erau la ultimul tashahhud. Ce este mai bine pentru ei: să se alăture comunității sau să aștepte salutul imamului și apoi să se roage împreună?

Răspuns: Este mai bine să aștepte salutul imamului și apoi să se roage împreună, deoarece părerea mai întemeiată a învățaților este că rugăciunea în comun nu se consideră prinsă decât printr-o rakʿa întreagă. Totuși, nu este o condiție să aștepte salutul imamului dacă moscheea este mare: pot merge într-o parte a ei și se pot ruga fără să-i tulbure pe ceilalți.

29 Al-Bukhārī, Cartea chemării la rugăciune, capitolul despre imamul care nu intenționase să conducă rugăciunea, apoi au venit alți oameni și i-a condus, nr. 699; Muslim, Cartea rugăciunii călătorilor, capitolul despre rugă în rugăciunea de noapte și împlinirea acesteia, nr. 763.

Întrebarea 110. Stimate șeic, dacă am pierdut rugăciunea în comun, îi cer unuia dintre cei care s-au rugat să se roage împreună cu mine? Și, invers, dacă văd pe cineva care a pierdut rugăciunea în comun, îi propun să mă rog cu el?
Răspuns: Să-i ceri cuiva să se roage împreună cu tine, nu, căci aceasta înseamnă să le ceri oamenilor un serviciu și intră în cererea de la oameni care este dezaprobată. Însă să-i propui tu să-i faci această milostenie este bine și frumos, deoarece Profetul — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — le-a propus companionilor săi acest lucru și a spus:

من يتصدق على هذا

Cine îi face acestuia o milostenie?[30]

Sau cuvinte asemănătoare.

Întrebarea 111. Stimate șeic, vedem că unii oameni virtuoși țin să stea în primul rând, însă nu țin să fie aproape de imam. Este mai bine să fii aproape de imam?
Răspuns: Da, apropierea de imam este fără îndoială mai bună, deoarece Trimisul — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — a spus:

ليلني منكم أولو الأحلام والنهى

Cei dintre voi ajunși la maturitate și cu judecată să stea lângă mine.[31]

Așadar, Sunna este să fii aproape de imam.

Întrebarea 112. Stimate șeic, porunca de a se alătura unui grup de rugători, pentru cel care întâlnește acel grup, dar s-a

30 Aḥmad, 3/45; Abū Dāwūd, Cartea rugăciunii, capitolul despre rugăciunea în comun făcută de două ori în moschee, nr. 574, din relatarea lui Abū Saʿīd al-Khudrī — Allah să fie mulțumit de el.

31 Muslim, Cartea rugăciunii, capitolul despre îndreptarea și așezarea rândurilor, nr. 432, din relatarea lui Abū Masʿūd — Allah să fie mulțumit de el.

rugat deja, se aplică și dacă intru într-o adunare și găsesc oameni care se roagă?
Răspuns: Este mai bine să li te alături în rugăciune chiar dacă nu sunt în moschee. Este posibil însă ca în cuvintele sale — binecuvântarea și pacea fie asupra lui:

إذا صليتما في رحالكما ثم أتيتما مسجد جماعة فصليا معهم

Dacă v-ați rugat la locurile voastre de popas, apoi ați venit la o moschee unde se face rugăciunea în comun, rugați-vă împreună cu ei.[32]

Să fie vorba anume despre moschee: omului i se poruncește să se alăture grupului de acolo. Cei care se roagă în casele lor nu intră în această poruncă. Totuși, dacă li se alătură, face un bine.

Întrebarea 113. Stimate șeic, ce este mai bine: să mă rog în spatele Maqāmului lui Ibrāhīm, deși sunt departe de Kaʿba, sau să mă rog într-o altă parte, mai aproape de primul rând?

Răspuns: La rugăciunea obligatorie este mai bine să fii în primul rând, în spatele imamului. Întregul cerc al acelui rând constituie primul rând.

Întrebarea 114. Stimate șeic, un om merge zilnic, sau o dată la două zile, la serviciul său aflat la o sută optzeci de kilometri. Vrea să adune rugăciunile ẓuhr și ʿașr, pentru ca, atunci când ajunge acasă, înainte de intrarea timpului pentru ʿașr, să poată dormi. Îi este permis?

Răspuns: Ceea ce mi se pare este că nu este permis, deoarece el poate prinde rugăciunea ʿașr în timpul ei și nu are nevoie să adune rugăciunile.

32 Aḥmad, 4/160–161; Abū Dāwūd, Cartea rugăciunii, capitolul despre cel care s-a rugat acasă și apoi prinde rugăciunea în comun și se roagă împreună cu ei, nr. 575 și 576; al-Tirmidhī, Secțiunile despre rugăciune, capitolul despre omul care se roagă singur și apoi prinde rugăciunea în comun, nr. 219; al-Nasāʾī, Cartea conducerii rugăciunii, capitolul despre repetarea rugăciunii fajr în comun de către cel care s-a rugat singur, nr. 858. Al-Tirmidhī a spus: „Bună și autentică (ḥasan ṣaḥīḥ)". Din relatarea lui Yazīd ibn al-Aswad — Allah să fie mulțumit de el.

Întrebarea 115. Stimate șeic, un călător a împlinit maghrib cu adunarea și vrea să adune cu ea rugăciunea ʿishāʾ, fiind călător. Dacă se ridică îndată ce imamul rostește salutul de încheiere, oamenii s-ar putea mira. Ce este mai potrivit pentru el: să rostească mai întâi pomenirile de după rugăciune?

Răspuns: Dacă vrea să adune rugăciunile și a împlinit-o pe prima împreună cu imamul, se ridică pentru a doua imediat ce imamul rostește salutul de încheiere. Faptul că oamenii se miră nu îl privește, deoarece a făcut un lucru recunoscut ca bun și nu a săvârșit ceva oprit. În plus, după părerea mea, oamenii nu se miră de aceasta, fiindcă știu că unii sunt călători și adună rugăciunile.

Întrebarea 116. Stimate șeic, un călător împlinește rugăciunile la timpul lor împreună cu adunarea și vrea să facă rugăciuni voluntare regulate, așa cum le face cel stabilit în localitate. Care este hotărârea în această privință?

Răspuns: Sunna pentru călător este să nu împlinească rugăciunea voluntară regulată legată de ẓuhr, nici pe cea legată de maghrib, nici pe cea legată de ʿishāʾ. Dar, dacă le împlinește ca rugăciuni voluntare generale, fără a le socoti dintre cele regulate, nu contravine Sunnei în această privință.

Întrebarea 117. Stimate șeic, un călător a adunat maghrib și ʿishāʾ, apoi a ajuns în localitatea unde va locui pentru o perioadă scurtă. Dacă aude chemarea pentru rugăciunea ʿishāʾ, trebuie să o împlinească împreună cu adunarea?

Răspuns: Nu trebuie, deoarece a împlinit rugăciunea obligatorie pe care Allah i-a impus-o.

Întrebarea 118. Stimate șeic, după ce am împlinit ẓuhr, am pornit în călătorie. Îmi este permis să împlinesc ʿașr imediat ce ies din localitate, înainte de intrarea timpului ei?

Răspuns: Nu îți este îngăduit să împlinești ʿașr adunată anticipat cu ẓuhr decât imediat după aceasta. Dacă ai amânat, nu le mai poți aduna.

Întrebarea 119. Stimate șeic, suntem un grup care a intrat în Moscheea Sacră, fiecare separat. Am stabilit să ne întâlnim la cinci minute după rugăciunea maghrib, ca să împlinim ʿishāʾ împreună, deoarece suntem călători. Cu alte cuvinte, nu am

împlinit cele două rugăciuni una imediat după cealaltă. Este corect ceea ce am făcut?

Răspuns: Nu este nicio problemă, deoarece întreruperea de aici este scurtă și, în plus, a fost pentru ca voi să vă adunați unii cu alții.

Întrebarea 120. Stimate șeic, rugăciunea în stare de teamă, împlinită atunci când omul nu călătorește, are mai multe forme?

Răspuns: Este la fel ca rugăciunea în stare de teamă din timpul călătoriei, numai că, în călătorie, se scurtează, iar când omul nu călătorește, nu se scurtează.

Întrebarea 121. Stimate șeic, rugăciunea fajr se scurtează la o singură rakʿa în stare de teamă?

Răspuns: Cei mai mulți învățați, Allah să aibă milă de ei, susțin că se scurtează numai rugăciunile de patru rakʿa, atât în starea de teamă puternică, cât și în alte situații decât aceasta. După cum se știe, scurtarea se face numai în timpul călătoriei. Când omul nu călătorește, chiar dacă se află în stare de teamă, trebuie să împlinească toate cele patru rakʿa.

Întrebarea 122. Stimate șeic, într-una dintre formele rugăciunii în stare de teamă, imamul împlinește patru rakʿa, iar cei care îl urmează împlinesc câte două. Cu ce intenție împlinește imamul cele două rakʿa în plus? Aceeași întrebare se pune dacă încheie prin salut fiecare grup de două rakʿa.

Răspuns: Dacă împlinește câte două rakʿa și încheie de fiecare dată prin salut, a doua rugăciune — adică ultimele două rakʿa — este voluntară. Astfel, el conduce o rugăciune voluntară, iar cei din spatele lui împlinesc o rugăciune obligatorie. Dacă însă împlinește patru rakʿa fără a rosti salutul de încheiere între ele, le împlinește ca rugăciune întreagă.

Întrebarea 123. Stimate șeic, într-una dintre formele rugăciunii în stare de teamă, primul rând ia locul celui de-al doilea. Dacă sunt trei rânduri, se poate aplica această formă?

Răspuns: În rugăciunea în stare de teamă, trei rânduri reprezintă, de obicei, o situație rară, deoarece ea se împlinește într-un loc deschis și rândul poate fi prelungit, oricât de lung ar fi. În orice caz, nu știu nimic în această privință.

Întrebarea 124. Stimate șeic, o femeie a fost cuprinsă de contracțiile puternice care preced nașterea și a lăsat rugăciunea obligatorie, fiindcă nu a putut să o împlinească. Îi este îngăduit?

Răspuns: Contracțiile fără sânge nu împiedică împlinirea rugăciunii, iar sângele fără contracții nu împiedică împlinirea rugăciunii. Trebuie să existe atât contracții, cât și sânge, cu două sau trei zile înaintea nașterii.

Întrebarea 125. Stimate șeic, dacă cineva mă salută în timpul predicii rugăciunii de vineri, pot să îi răspund la salut?

Răspuns: Nu poți să îi răspunzi prin cuvinte, deoarece vorbirea în timpul predicii de vineri este interzisă. Însă poți să întinzi mâna pentru a i-o strânge sau să îi faci un semn să tacă. După încheierea predicii, explică-i că omul nu are voie să vorbească în timpul predicii, nici măcar pentru a saluta ori pentru a răspunde la salut.

Întrebarea 126. Stimate șeic, rostirea cuvintelor „فاذكروا الله يذكركم” — *„Pomeniți-L pe Allah și El vă va pomeni”* la sfârșitul predicii este o Sunna transmisă de la Profet, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui?

Răspuns: Nu s-a transmis că Profetul, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, își încheia predica prin această pomenire. De aceea, predicatorii de vineri nu trebuie să o adopte ca practică fixă. Dacă o fac mereu, ea ajunge să fie socotită o Sunna, iar Sunna este numai ceea ce a instituit Trimisul lui Allah, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui. Să își încheie predicile în mai multe feluri: uneori așa, alteori altfel, pentru ca oamenii să știe că nu există o Sunna anume pentru încheierea predicilor.

Întrebarea 127. Stimate șeic, când unii predicatori, în predica de vineri, cer binecuvântarea asupra Profetului, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, și asupra califilor drept călăuziți, îi vedem pe unii spunând: „وعنا معهم” — *„Și pentru noi împreună cu ei.”* Este corect? Sau să spună: „وعلينا معهم” — *„Și asupra noastră împreună cu ei”*?

Răspuns: Ei nu spun „وعنا” — *„și pentru noi”* referindu-se la cererea binecuvântării, ci spun:
„وارض اللهم عن خلفائه الراشدين وعن بناته وزوجاته وأمهات المؤمنين وعنا معهم” — *„Allah, fii mulțumit de califii săi drept călăuziți, de fiicele sale, de soțiile sale, mamele credincioșilor, și de noi împreună cu ei.”* Așadar, „وعنا” — *„și de noi”* se leagă de cuvintele „وارض اللهم عن خلفائه الراشدين” — *„Allah, fii mulțumit de califii săi drept călăuziți”*, nu de cererea binecuvântării.

Întrebarea 128. Stimate șeic, într-un hadith se spune:

أَنَّ الرَّسُولَ ﷺ كَانَ يَقْرَأُ فِي صَلَاةِ الْجُمُعَةِ بِسُورَةِ الْجُمُعَةِ وَالْمُنَافِقِينَ

Trimisul, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, recita în rugăciunea de vineri surele Al-Ǧumuʿah și Al-Munāfiqīn.
Muslim, 879

Relatat de imamul Muslim[33], Allah să aibă milă de el, de la Ibn ʿAbbās, Allah să fie mulțumit de amândoi. Nu se spune *„Sūrat al-Munāfiqūn”* și *„Sūrat al-Muʾminūn”*? Aceste nume iau genitivul prin relația de anexare?

Răspuns: Este permis să pui cuvântul dinaintea numelui în relație de anexare cu el, astfel încât numele să ia genitivul. Este permis și să îl păstrezi la nominativ, citând forma sa.

Întrebarea 129. Stimate șeic, deținuții au împlinit rugăciunea de vineri în închisoare. Care este hotărârea în această privință?

Răspuns: Dacă li s-a dat voie și li s-a desemnat un imam, nu este nicio problemă. În caz contrar, să împlinească ẓuhr.

Întrebarea 130. Stimate șeic, când ați predicat cu prilejul eclipsei, erați pe amvon?

Răspuns: Nu; predicam stând în picioare.

33 Ṣaḥīḥ Muslim, Cartea rugăciunii de vineri, capitolul despre ceea ce se recită în ziua de vineri, nr. 879.

Întrebarea 131. Stimate șeic, unde se rostește invocarea de deschidere în rugăciunea prin care se cere ploaia?

Răspuns: Invocarea de deschidere, în rugăciunea prin care se cere ploaia și în rugăciunea de sărbătoare, se rostește după takbīr-ul prin care se intră în rugăciune.

Întrebarea 132. Stimate șeic, după ce imamul împlinește rugăciunea prin care se cere ploaia și rostește salutul de încheiere, este mai bine să se întoarcă spre cei care îl urmează înainte de a se ridica pentru predică?

Răspuns: Este mai bine să urce direct la amvon, deoarece încă nu a terminat. Rugăciunea prin care se cere ploaia trebuie să cuprindă și o predică și o invocare.

Întrebarea 133. Stimate șeic, este din Sunna ca, uneori, în rugăciunea prin care se cere ploaia, predica să preceadă rugăciunea?

Răspuns: Da, uneori este din Sunna, dacă nu provoacă tulburare. Dacă imamul ține predica mai întâi, trebuie să le explice oamenilor, spunând: *„Aceasta face parte din Sunna”*, pentru ca ei să nu creadă că este un lucru neobișnuit, fără precedent în practică.

Întrebarea 134. Stimate șeic, ce loc este mai potrivit pentru rugăciunea prin care se cere ploaia: terenul unui stadion de fotbal sau o moschee, ținând seama că moscheea nu se află într-un loc deschis?

Răspuns: Rugăciunea prin care se cere ploaia se împlinește în locul pentru rugăciunea de sărbătoare.

Dacă cineva întreabă: *„Dar dacă oamenii sunt într-un loc din care nu pot ieși?”*, i se răspunde: *„Să o împlinească pe terenul deschis este mai bine decât în moschee, deoarece aceasta este forma prescrisă.”*

Întrebarea 135. Stimate șeic, care este hotărârea privitoare la construirea unei cupole pe moschee?

Răspuns: Nu este nicio problemă, însă este mai bine să se renunțe la ea, deoarece presupune cheltuieli pentru care nu există o necesitate. Dacă banii cheltuiți pentru cupolă ar fi folosiți în alte scopuri, ar fi mai bine și mai potrivit.

Întrebarea 136. Stimate șeic, s-a transmis o răsplată pentru omul care rămâne așezat în locul său de rugăciune după fajr. Uneori, omul este nevoit să se mute lângă un stâlp. Îi scade astfel răsplata?

Răspuns: Nu îi scade. Ceea ce se înțelege, după cum se pare, prin *„locul său de rugăciune"* este locul în care se împlinește rugăciunea. Nu este obligatoriu să rămână în exact același punct.

Înmormântările

Întrebarea 137. Stimate șeic, care este hotărârea privitoare la sărutarea celui decedat? Dar privitoare la raderea părului de la subsuori, a celui pubian și a mustății celui decedat și la tăierea unghiilor sale?

تَقْبِيلُ الْمَيِّتِ جَائِزٌ، لِأَنَّ أَبَا بَكْرٍ رضي الله عنه قَبَّلَ النَّبِيَّ ﷺ بَعْدَ مَوْتِهِ

Răspuns: *Sărutarea celui decedat este permisă, deoarece Abū Bakr, Allah să fie mulțumit de el, l-a sărutat pe Profet, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, după moartea sa.*[34]

Al-Bukhārī, 1241, 1242

Cât despre părul celui decedat, unghiile sale și părul de la subsuori, dacă sunt lungi, se îndepărtează; dacă au o lungime obișnuită, nu se îndepărtează.

Întrebarea 138. Stimate șeic, unii oameni cred că, după ce moare, cel decedat nu trebuie lăsat singur, fiindcă — după cum spun ei — Satana s-ar juca cu el. Este adevărat? Care este hotărârea privitoare la amânarea înmormântării cu o zi sau două, pentru a veni unele rude aflate în călătorie?

Răspuns: În ceea ce privește prima idee, nu există nicio dovadă că Satana s-ar juca cu el.

34 Relatat de Al-Bukhārī, Cartea înmormântărilor, capitolul despre intrarea la cel decedat după moartea sa, când a fost înfășurat în giulgiu, nr. 1241 și 1242, din relatarea ʿĀ'ishei, Allah să fie mulțumit de ea.

Cât despre a doua, ea contravine poruncii Profetului, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui:

أَسْرِعُوا بِالْجَنَازَةِ

Grăbiți-vă cu cortegiul funerar![35]
Al-Bukhārī, 1315; Muslim, 944

Amânarea îl nedreptățește pe cel decedat, deoarece, dacă a fost drept, spune:

قَدِّمُونِي قَدِّمُونِي

Duceți-mă înainte! Duceți-mă înainte!

Așadar, nu este permis să fie amânată înmormântarea pentru ca unele rude să poată veni. Excepție face o amânare de o oră sau două, care poate fi îngăduită. Însă amânarea cu o zi ori două este o greșeală, contrară celor prescrise.

Întrebarea 139. Stimate șeic, uneori, după spălarea celui decedat și înfășurarea lui în giulgiu, vedem câteva picături de sânge, mai ales dacă a murit într-un accident. Sângele poate ajunge pe o parte a trupului ori pe giulgiu. Trebuie schimbat giulgiul sau spălat sângele de pe trup, chiar dacă aceasta se întâmplă după rugăciunea funerară?

Răspuns: O cantitate mică de sânge nu dăunează, cu excepția sângelui care iese prin cele două căi de eliminare. Acesta este impur și trebuie curățat de pe cel decedat; adică trebuie curățat numai acest sânge impur.

Întrebarea 140. Stimate șeic, care este părerea mai puternică în privința numărului de takbīr-uri din rugăciunea funerară?

Răspuns: S-au transmis de la patru până la șapte.

35 Relatat de Al-Bukhārī, Cartea înmormântărilor, capitolul despre grăbirea cortegiului funerar, nr. 1315, și de Muslim, Cartea înmormântărilor, capitolul despre grăbirea cortegiului funerar, nr. 944, din relatarea lui Abū Hurayrah, Allah să fie mulțumit de el.

Întrebarea 141. Stimate șeic, este prescris să te ridici pentru cortegiul funerar dacă îl vezi de departe sau numai dacă trece aproape, prin fața ta? Dar dacă omul este ocupat cu recitarea ori participă la un cerc de studiu: se ridică pentru el?

أَمَرَ النَّبِيُّ ﷺ بِالْقِيَامِ لِلْجَنَازَةِ إِذَا مَرَّتْ بِهِ

Răspuns: *Profetul, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, a poruncit ridicarea pentru cortegiul funerar atunci când trece pe lângă om.*

Dacă trece aproape de el, să se ridice, chiar dacă citește ori se află într-un cerc de studiu. Cât despre situația în care cortegiul este departe, nu știu.

Întrebarea 142. Stimate șeic, îi vedem pe unii acoperind femeia când este coborâtă în mormânt. Este aceasta o practică prescrisă? Poate să o coboare cineva care nu se numără printre rudele ei maḥram?

Răspuns: Da, mormântul femeii se acoperă cu o pânză, astfel încât trupul ei să nu poată fi văzut. Dacă vor, pot să o coboare acoperită cu mantia ei, apoi să ridice mantia, dând-o la o parte de fiecare dată când așază câte o cărămidă de lut. Este suficient. O pot coborî atât un maḥram al ei, cât și cineva care nu îi este maḥram.

Întrebarea 143. Stimate șeic, care este hotărârea privitoare la punerea unui semn pe mormânt, pentru a-l recunoaște? Acesta poate fi un os, o bucată de fier, un semn de vopsea, un băț sau altceva.

Răspuns: Nu este nicio problemă dacă, din această cauză, mormântul nu ajunge să iasă în evidență, adică să se deosebească de celelalte morminte. Dacă îl deosebește de celelalte morminte, nu trebuie făcut acest lucru.

Întrebarea 144. Stimate șeic, îi vedem pe mulți oameni salutându-se în cimitir și uneori îmbrățișându-se, fiindcă nu s-au văzut de mult. Toate acestea se întâmplă în timpul îngropării celui decedat. Unul dintre ei poate începe să vorbească și să întrebe

despre starea celuilalt, despre familie și copii. Care este părerea dumneavoastră?

Răspuns: Nu este nicio problemă, deoarece aceasta nu contravine smereniei, amintirii și luării de învățăminte. În ceea ce privește însă treburile lumești, cum sunt negoțul și cele asemănătoare, învățații, Allah să aibă milă de ei, au spus că nu trebuie să se discute despre nimic din treburile lumești.

Zakāt-ul

Întrebarea 145. Stimate șeic, îi este permis colectorului zakāt-ului pentru vitele care pasc liber să îl încaseze în bani? Uneori el spune: *„Plătește-mi trei sute de riali pentru fiecare cap de animal."*

Răspuns: Dacă acel colector socotește că banii sunt mai potriviți decât oile și caprele, bovinele sau cămilele, nu este nicio problemă, cu condiția să stabilească valoarea după calitatea mijlocie, nici după cea slabă, nici după cea bună.

Întrebarea 146. Stimate șeic, dacă vitele sunt hrănite cu orz cea mai mare parte a anului, iar cei mai mulți oameni de astăzi urmăresc creșterea prețului lor pentru a le vinde, zakāt-ul datorat pentru ele este cel al vitelor care pasc liber sau cel al mărfurilor destinate comerțului? Poate proprietarul să dea un sfert dintr-o zecime din valoarea lor? Poate să dea pentru zakāt unele dintre animale, în valoare de un sfert dintr-o zecime?

Răspuns: Dacă omul ține animalele așteptând un câștig din ele, ele sunt mărfuri destinate comerțului. Zakāt-ul lor este un sfert dintr-o zecime din valoarea lor. El dă un sfert dintr-o zecime din valoare, nu dintre animale, deoarece zakāt-ul mărfurilor se dă din valoarea lor, nu din mărfurile înseși.

Întrebarea 147. Stimate șeic, un om a vrut să dea zakāt-ul cerealelor, însă nu a găsit cui să le dea. Le-a vândut și i-a dat prețul lor unei persoane îndreptățite să primească. Care este hotărârea?

Răspuns: Hotărârea corectă este ca cerealele să fie date ca cereale, curmalele ca curmale, iar orice bun să fie dat din însuși bunul respectiv. Dar, dacă proprietarul consideră că este în interesul celor săraci să le dea contravaloarea în locul cerealelor ori curmalelor, părerea corectă este că nu este nicio problemă.

Întrebarea 148. Stimate șeic, unii frați rezidenți aici vor să își trimită zakāt al-fiṭr rudelor din țara lor sau să împuternicească pe cineva să îl dea în locul lor acolo. Care este hotărârea?

Răspuns: Nu este nicio problemă ca omul să împuternicească pe cineva să dea în locul lui zakāt al-fiṭr în țara sa.

Întrebarea 149. Stimate șeic, se poate da zakāt al-fiṭr unei asociații caritabile cu o săptămână înainte de sărbătoare? Are asociația voie să amâne înmânarea lui celor săraci până după sărbătoare?

Răspuns: Dacă asociația îi reprezintă pe cei săraci — adică a fost constituită de stat pentru a încasa daniile zakāt — nu este permis să i se dea zakāt-ul decât la timpul în care poate fi dat, adică cu o zi sau două înainte de sărbătoare. Dacă l-a primit, obligația celui care l-a dat este îndeplinită, iar asociația îl poate amâna până după sărbătoare.

Dacă însă asociația este împuternicită de oamenii care dau zakāt-ul, nu este nicio problemă să i-l înmâneze chiar de la începutul lunii. Când sosește timpul plății, îl dă celor îndreptățiți. În această situație însă, nu îl amână după rugăciunea din ziua sărbătorii.

Întrebarea 150. Stimate șeic, un om a luat de la Organizația de Ajutorare un carnet cu tichete pentru strângerea banilor necesari hrănirii celor care postesc. Carnetul cuprinde o sută de tichete, fiecare cu o anumită valoare. El a plătit valoarea carnetului, urmând să le propună membrilor adunării din moschee să contribuie. Intenția lui este că, dacă oamenii din moschee plătesc suma, răsplata este a lor; iar dacă nu o achită integral, consideră diferența o milostenie din partea sa. Care este hotărârea?

Răspuns: Nu este nicio problemă și nu este niciun păcat în aceasta.

Postul

Întrebarea 151. Stimate șeic, dacă omul postește patru zile consecutive la începutul lunii Shaʿbān, ca post voluntar, îi este permis să postească tot patru zile consecutive în a doua jumătate a lunii?
Răspuns: Nu este nicio problemă să postească în prima jumătate ori în a doua. Cât despre hadithul:

إِذَا انْتَصَفَ شَعْبَانُ فَلَا تَصُومُوا

Când luna Shaʿbān ajunge la jumătate, nu mai postiți!

Imamul Aḥmad, Allah să aibă milă de el, l-a considerat slab.[36]

Întrebarea 152. Stimate șeic, se spune că înlănțuirea diavolilor înseamnă că puterea lor scade. Este aceasta o îndepărtare de la sensul aparent al hadithului?
Răspuns: În hadith s-a transmis:

تُصَفَّدُ الشَّيَاطِينُ

Diavolii sunt înlănțuiți.[37]

Și s-a transmis:

تُصَفَّدُ مَرَدَةُ الشَّيَاطِينِ

Diavolii răzvrătiți sunt înlănțuiți.[38]
Aḥmad, 2/292

36 A se vedea Al-Furūʿ (5/98).

37 Relatat de Al-Ḥarbī în Gharīb al-Ḥadīth (2/706, tomul al cincilea), din relatarea lui Abū Hurayrah, Allah să fie mulțumit de el.

38 Relatat de Aḥmad (2/292), din relatarea lui Abū Hurayrah, Allah să fie mulțumit de el.

Al doilea hadith îl explică pe primul.

Întrebarea 153. Stimate șeic, un bărbat care nu postește a avut atingeri intime cu soția sa, în timp ce ea ținea un post de recuperare. Are el vreun păcat?

Răspuns: Nu are păcat doar pentru atingerile intime, deoarece ele, în sine, nu dăunează deloc postului. Excepție face cazul în care se teme că, prin ejacularea ei, i-ar strica postul; atunci să nu aibă atingeri intime cu ea, fiindcă ea a început un post obligatoriu. Însă, dacă el i-a interzis să postească, iar ea a postit deși avea timp suficient pentru recuperare, nu are păcat dacă are atingeri intime cu ea, chiar dacă astfel îi strică postul. Totuși, ca faptă de bunătate și bună purtare, trebuie să aibă grijă să nu îi strice postul pe care l-a început.

Întrebarea 154. Stimate șeic, supozitorul introdus rectal strică postul?

Răspuns: Nu strică postul, deoarece nu ajunge la stomac.

Întrebarea 155. Stimate șeic, când cel care postește își întrerupe postul cu curmale, este recomandat ca numărul lor să fie impar? Dar, în general, la orice masă?

Răspuns: Nu este prescris să alegi un număr impar la mâncare decât în cazurile pentru care s-a transmis aceasta în Sunna. Un exemplu este hadithul lui Anas ibn Mālik, Allah să fie mulțumit de el, care a spus:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَا يَخْرُجُ يَوْمَ الْفِطْرِ حَتَّى يَأْكُلَ تَمَرَاتٍ وَيَأْكُلُهُنَّ وِتْرًا

Trimisul lui Allah, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, nu ieșea în ziua sărbătorii de la sfârșitul postului înainte de a mânca niște curmale, iar numărul lor era impar.[39]

Al-Bukhārī, 953

39 Relatat de Al-Bukhārī, capitolul despre mâncatul în ziua sărbătorii de la sfârșitul postului, înainte de ieșire, nr. 953, din relatarea lui Anas ibn Mālik, Allah să fie mulțumit de el.

În afara acestor cazuri, nu este prescris ca omul să urmărească un număr impar.

Întrebarea 156. Stimate șeic, se poate lua intenția pentru una dintre cele șase zile de post în cursul zilei?

Răspuns: Dacă ia intenția unui post voluntar în cursul zilei, nu se spune că a postit acea zi întreagă, deoarece are răsplată numai de la momentul în care l-a început. Dacă presupunem că, în prima dintre cele șase zile, ia intenția la amiază, apoi postește încă cinci zile, nu a postit șase zile, ci cinci zile și jumătate.

Întrebarea 157. Stimate șeic, dacă omul a vrut să postească numai una sau două dintre zilele albe, fără ca vreun impediment să îl oprească să le completeze, primește răsplată? Cu alte cuvinte, este răsplata lui mai mare decât pentru un post ținut în altă perioadă?

Răspuns: Postul a trei zile în fiecare lună este Sunna, fie că sunt la începutul, la mijlocul ori la sfârșitul lunii. Totuși, este mai bine să fie zilele albe, adică a treisprezecea, a paisprezecea și a cincisprezecea zi. Acestea sunt cele trei zile al căror post este recomandat. În afara lor, lunea și joia sunt mai potrivite.

Întrebarea 158. Stimate șeic, un om a început să postească cele șase zile, apoi s-a îmbolnăvit, iar luna Shawwāl s-a încheiat. Recuperează zilele rămase?

Răspuns: Da.

Întrebarea 159. Stimate șeic, un om are de recuperat zile din Ramaḍān-ul trecut și din cel de dinaintea lui. Este obligatoriu sau recomandat să înceapă cu unul dintre cele două posturi de recuperare?

Răspuns: Nu este nicio deosebire dacă recuperează pentru anul trecut ori pentru anul prezent, deoarece toate sunt zile de recuperat.

Întrebarea 160. Stimate șeic, cineva întreabă: *„Bunica mea și-a pierdut memoria în timpul Ramaḍān-ului trecut, iar această stare a continuat. Nu a mai postit restul zilelor. Trebuie să hrănească săraci în locul lor? Menționez că este încă în viață."*

Răspuns: Dacă și-a pierdut judecata, nu îi revin nici postul, nici rugăciunea, deoarece nu i se mai consemnează obligațiile.

Dacă însă nu și-a pierdut judecata, ci se află într-o stare de leșin ori ceva asemănător, se hrănește în numele ei câte un sărman pentru fiecare zi. Cât despre rugăciune, nu îi revine împlinirea ei.

Întrebarea 161. Stimate șeic, dacă omul nu poate ține postul pe care s-a legat să îl țină printr-un legământ, poate să hrănească săraci în locul lui?

Răspuns: Dacă neputința de a împlini postul din legământ este permanentă, de pildă dacă se îmbolnăvește de o boală pentru care nu se așteaptă vindecarea, se hrănește în numele lui. În caz contrar, se așteaptă până se însănătoșește, apoi îl recuperează.

Întrebarea 162. Stimate șeic, un om a murit având zile de post neîmplinite, iar apropiații săi vor să postească în locul lui. Pot să împartă între ei zilele de post?

Răspuns: Dacă este vorba despre postul din Ramaḍān, nu este nicio problemă să împartă între ei zilele pe care le avea de recuperat. Dacă presupunem că a murit având de recuperat șase zile și șase oameni au postit în locul lui într-o singură zi, aceasta este suficient.

Pelerinajul

Întrebarea 163. Stimate șeic, când încep cele zece zile din Dhū al-Ḥijjah, astfel încât să înceapă takbīr-ul și să îi fie interzis celui care aduce sacrificiul să își taie părul: dimineața sau la apus?

Răspuns: De la apusul soarelui din ultima zi a lunii Dhū al-Qaʿdah. Când se încheie Dhū al-Qaʿdah, încep cele zece zile.

Întrebarea 164. Stimate șeic, takbīr-ul fără un timp anume se rostește și după rugăciuni în cele zece zile din Dhū al-Ḥijjah? Se rostește înainte de pomenirile obișnuite ale rugăciunilor sau după ele?

Răspuns: Învățații, Allah să aibă milă de ei, spun că pomenirile fără un timp anume nu sunt legate de rugăciuni. Se începe cu pomenirile rugăciunilor, iar cele fără un timp anume se rostesc în restul timpului.

Întrebarea 165. Stimate șeic, un om vrea să împlinească ʿumrah și, înainte de aceasta, va trece prin Rābigh. Pe traseu va trece și prin Medina cea Luminată. Îi este permis să intre în iḥrām de la Rābigh? Ce trebuie să facă dacă a trecut de primul mīqāt întâlnit?

Răspuns: Celui care intenționează să împlinească ḥajj sau ʿumrah nu îi este permis să treacă de primul mīqāt pe lângă care trece fără să intre în iḥrām. Dacă îl depășește, are păcat și, după învățați, Allah să aibă milă de ei, trebuie să aducă un sacrificiu de compensare, să îl taie la Mecca și să îl împartă săracilor.

Întrebarea 166. Stimate șeic, un bărbat egiptean locuiește cu familia sa la Riyadh. A împlinit ʿumrah în lunile pelerinajului, intenționând să împlinească și ḥajj în același an. Apoi s-a întors la Riyadh și a pornit de acolo pentru ḥajj. Este considerat mutamattiʿ?

Răspuns: Nu este considerat mutamattiʿ, deoarece a pornit o călătorie separată, numai pentru ḥajj: s-a întors în localitatea în care locuiește, apoi a revenit la Mecca.

Întrebarea 167. Stimate șeic, este recomandată baia rituală pentru cel care împlinește ʿumrah când sosește la Mecca?
Răspuns: Cât despre ḥajj:

ثَبَتَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ اغْتَسَلَ

S-a stabilit că Profetul, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, a făcut baie.

Cât despre ʿumrah, dacă face baie, este mai bine, atunci când îi este ușor. Aceasta se aplică și atunci când între baia pentru iḥrām și baia pentru intrarea în Mecca trece mult timp, așa cum se întâmpla pe vremea Trimisului, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui. Astăzi însă, și lauda Îi aparține lui Allah, omul face baie pentru iḥrām și ajunge la Mecca într-o oră, dacă intră în iḥrām de la mīqāt-ul Al-Sayl.

Întrebarea 168. Stimate șeic, prin intrarea în Mecca din partea ei de sus se înțelege intrarea dinspre Al-ʿAdl, apoi pe la podul Al-Ḥajūn?

Răspuns: Partea ei de sus este înspre Al-Ḥajūn.

Întrebarea 169. Stimate șeic, este recomandată intrarea în Moscheea Sacră prin poarta Banū Shaybah?

Răspuns: Mai întâi, locul porții Banū Shaybah nu se mai cunoaște astăzi și nu mai există acolo o poartă. În al doilea rând, părerea corectă este că aceasta nu este o practică recomandată.

وَإِنَّمَا دَخَلَ النَّبِيُّ ﷺ مِنْ هُنَاكَ مِنْ أَجْلِ تَيَسُّرِ بَدْءِ الطَّوَافِ لِكَوْنِهِ يَلِي الْحَجَرَ الْأَسْوَدَ

Profetul, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, a intrat pe acolo numai fiindcă astfel îi era ușor să înceapă ṭawāf-ul, locul fiind aproape de Piatra Neagră.

Întrebarea 170. Stimate șeic, este recomandat mersul grăbit ramal pentru vizitator când intră, dacă nu împlinește un ritual de pelerinaj?

Răspuns: Nu. Îl face numai în cadrul ritualului, la prima sa sosire la Mecca.

Întrebarea 171. Stimate șeic, dacă omul atinge Piatra Neagră după țawāf, își sărută mâna? Este recomandată sărutarea la fiecare țawāf și atingerea Pietrei după cele două rakʿa ale țawāf-ului?

اسْتَلَمَ النَّبِيُّ ﷺ الْحَجَرَ حِينَ فَرَغَ مِنْ رَكْعَتَيِ الطَّوَافِ الْأَوَّلِ أَوَّلَ مَا قَدِمَ؛ لِأَنَّهُ سَيَسْعَى، اسْتِلَامًا دُونَ تَقْبِيلٍ لَا لِلْحَجَرِ وَلَا لِيَدِهِ، وَلَمْ يُحْفَظْ عَنْهُ فِيمَا أَعْلَمُ أَنَّهُ اسْتَلَمَ الْحَجَرَ أَوْ قَبَّلَهُ لَمَّا فَرَغَ مِنْ طَوَافِ الْوَدَاعِ

Răspuns: *Profetul, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, a atins Piatra după ce a încheiat cele două rakʿa ale primului țawāf, la sosire, fiindcă urma să împlinească saʿy. A atins-o fără să sărute nici Piatra, nici mâna sa. Din câte știu, nu s-a păstrat de la el că ar fi atins ori sărutat Piatra după încheierea țawāf-ului de rămas-bun.*

Prin urmare, atingerea Pietrei după țawāf se face numai de către cel care vrea să împlinească saʿy după acesta. În timpul țawāf-ului însă, Sunna este să sărute Piatra. Dacă nu poate, o atinge cu mâna, apoi își sărută mâna. Dacă nu poate nici astfel și are cu el un obiect, o atinge cu acesta și îl sărută. Dacă nu este posibil, face un semn spre Piatră.

Întrebarea 172. Stimate șeic, când omul atinge Piatra și o sărută, își sărută și mâna după ce o atinge?

Răspuns: Nu. Dacă sărută Piatra, este suficient.

Întrebarea 173. Stimate șeic, o femeie îl poartă pe fiul ei în timpul ṭawāf-ului, iar acesta urinează. Are vreo vină dacă își continuă ṭawāf-ul, copilul purtând un scutec?

Răspuns: Nu are nicio vină. Dacă își poartă copilul, iar el a urinat în scutec sau urinează în timpul ṭawāf-ului, ea își continuă ṭawāf-ul și nu are nicio vină.

Întrebarea 174. Stimate șeic, ce înseamnă relatarea:

أَنَّ إِزَارَهُ ﷺ تَدُورُ بِهِ فِي الْمَسْعَى

Veșmântul de jos al Profetului, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, se înfășura în jurul lui în locul de saʿy.

Răspuns: Adică se înfășura pe gambele sale din pricina alergării repezi din saʿy.

Întrebarea 175. Stimate șeic, există vreo deosebire între a bea apă Zamzam la locul ei din Moscheea Sacră, din recipientele termice sau de la robinetele de la marginile Moscheii Sacre? Dar în afara Moscheii Sacre?

Răspuns: Nu este nicio deosebire.

Întrebarea 176. Stimate șeic, este prescris să te ștergi cu apă Zamzam?

Răspuns: Nu cunosc nicio Sunna în această privință. Sunna este să o bei.

Întrebarea 177. Stimate șeic, locul Al-Mashʿar este cel unde se află moscheea sau locul înalt de acolo, din Muzdalifah?

Răspuns: Locul unde se află moscheea.

Întrebarea 178. Stimate șeic, postul de trei zile în timpul ḥajj-ului pentru cel care nu poate aduce un animal de sacrificiu înseamnă perioada dintre ziua intrării sale în iḥrām și zilele sărbătorii?

Răspuns: Da.

Întrebarea 179. Stimate șeic, ce trebuie să facă dacă nu poate posti din cauza dificultății?

Răspuns: Trebuie să postească atât timp cât are răgaz, începând de la intrarea în iḥrām pentru ʿumrah.

Întrebarea 180. Stimate șeic, cineva întreabă: *„Vă rog să îmi spuneți despre omul care a sacrificat un animal hady ce nu îndeplinea condiția de vârstă, fiind prea mic. Omul care a făcut această greșeală avea îndoieli că animalul său de sacrificiu nu îndeplinea condițiile cerute, iar prietenii l-au sfătuit, după ce îl adusese, spunându-i că este prea tânăr. Totuși, el l-a sacrificat. Este valid ḥajj-ul său? Ce ispășire datorează, dacă datorează vreuna?"*

Răspuns: Ḥajj-ul său este valid. Dar trebuie să taie un alt animal hady în locul celui sacrificat, fiindcă acela era prea tânăr. Una dintre condițiile animalului hady este să fi atins vârsta cerută de Lege: pentru cămile, cinci ani; pentru bovine, doi ani; pentru capre, un an; pentru oi, o jumătate de an. De asemenea, animalul trebuie să fie lipsit de defectele care împiedică validitatea sacrificiului. Așadar, omul care a împlinit ḥajj și nu a sacrificat un hady valid pentru tamattuʿ sau qirān trebuie să împuternicească pe cineva să îl sacrifice în locul lui la Mecca.

Întrebarea 181. Stimate șeic, cineva întreabă: *„Tatăl meu a murit în accidentul din tunel, în timpul împlinirii pelerinajului obligatoriu, anul trecut, când se îndrepta spre locul aruncării pietricelelor la Jamrat al-ʿAqabah. Trebuie să sacrific un animal în locul lui, adică o fidyah?"*

Răspuns: După cum se pare, dacă sosise timpul sacrificiului, adică după răsăritul soarelui, iar fiul sacrifică în locul tatălui, este bine. Dacă moartea a avut loc înainte de aceasta, nu se sacrifică în locul lui. Chiar și în primul caz, nu este obligatoriu să sacrifice în locul lui, deoarece perioada sacrificiului se întinde până la sfârșitul zilelor de tashrīq.

وَقَدْ ثَبَتَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ فِي الرَّجُلِ الَّذِي وَقَصَتْهُ نَاقَتُهُ وَهُوَ وَاقِفٌ بِعَرَفَةَ أَنَّهُ يُبْعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُلَبِّيًا

S-a transmis de la Profet, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, despre bărbatul pe care cămila sa l-a omorât rupându-i gâtul, în timp ce se afla la ʿArafah, că acesta va fi înviat în Ziua Învierii rostind talbiyah.[40]

Al-Bukhārī, 1265; Muslim, 1206

El, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, nu a poruncit să fie împlinite în locul său celelalte ritualuri.

Întrebarea 182. Stimate șeic, este recomandat animalul hady pentru ʿumrah?

Răspuns: Da, este recomandat.

Întrebarea 183. Stimate șeic, Ibn al-Qayyim, Allah să aibă milă de el, a spus că animalul hady pentru ʿumrah se taie la Al-Marwah?[41]

Răspuns: Acum nu se poate.

Întrebarea 184. Stimate șeic, este recomandat ca un singur om să ofere mai multe animale de sacrificiu? Când îi devine permis să își taie părul în această situație?

Răspuns: Este mai bine să se limiteze la un singur animal de sacrificiu, așa cum făcea cel mai nobil dintre oameni, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui:

يَقْتَصِرُ عَلَى وَاحِدَةٍ عَنْهُ وَعَنْ أَهْلِ بَيْتِهِ وَوَاحِدَةٍ لِأُمَّتِهِ

Se limita la un animal pentru sine și pentru familia sa și la unul pentru comunitatea sa.

40 Relatat de Al-Bukhārī, Cartea înmormântărilor, capitolul despre giulgiul alcătuit din două veșminte, nr. 1265, și de Muslim, Cartea pelerinajului, capitolul despre ceea ce se face cu omul aflat în iḥrām dacă moare, nr. 1206, din relatarea lui Ibn ʿAbbās, Allah să fie mulțumit de amândoi.

41 A se vedea Zād al-Maʿād (2/315).

Cât despre sfârșitul perioadei în care este oprit să își taie unghiile și să își radă părul, dacă oferă mai multe animale de sacrificiu, această perioadă se încheie odată cu primul animal sacrificat.

Întrebarea 185. Stimate șeic, este suficient un singur animal de sacrificiu pentru două persoane, amândouă căsătorite și care locuiesc în aceeași casă, sau fiecare trebuie să sacrifice un animal separat?

Răspuns: Dacă locuiesc într-o singură casă și mănâncă împreună, le este suficient un singur animal de sacrificiu.

Întrebarea 186. Stimate șeic, un grup a ieșit în ținutul deschis, și-a tăiat acolo animalele de sacrificiu și le-a mâncat. Este valid sacrificiul?

Răspuns: Învățații, Allah să aibă milă de ei, spun că trebuie să dea din carne săracilor, chiar și o cantitate mică.

Întrebarea 187. Stimate șeic, dacă pelerinul nu a găsit un loc în Minā și s-a instalat în valea Muḥassir, are vreo vină dacă rămâne acolo? Sau este un loc al pedepsei, în care este interzisă șederea?

Răspuns: Nu este nicio problemă să rămână acolo atât timp cât corturile sunt așezate unele în continuarea celorlalte.

Întrebarea 188. Stimate șeic, un grup s-a grăbit să plece din pelerinaj și a ieșit din Minā înainte de apus, însă, din neștiință, nu a aruncat pietricelele decât după apus. Care este hotărârea?

Răspuns: Consider că trebuie să taie un animal de compensare la Mecca și să îl împartă săracilor.

Întrebarea 189. Stimate șeic, sunt înmulțite și celelalte fapte la Mecca? Care este dovada în această privință, în afară de rugăciune?

وَرَدَ فِي الصَّوْمِ حَدِيثٌ ضَعِيفٌ أَنَّهُ يُضَاعَفُ بِمِائَةِ أَلْفٍ

Răspuns: *În privința postului s-a transmis un hadith slab, potrivit căruia răsplata lui este înmulțită de o sută de mii de ori.*

În afară de post, nu s-a transmis ceva în această privință. Însă învățații, Allah să aibă milă de ei, spun că fapta bună este înmulțită în orice timp și loc înzestrate cu merit deosebit.

Întrebarea 190. Stimate șeic, este mai potrivit să spunem *„Mecca cea Cinstită”* și *„Medina cea Luminată”* sau să ne limităm la *„Mecca”* și *„Medina”*?

Răspuns: Este mai potrivit să ne limităm la *„Mecca”* și *„Medina”*, așa cum obișnuiau înaintașii. Dar, dacă spunem *„Medina Profetică”*, pentru a nu o confunda cu un alt oraș, nu este nicio problemă.

Întrebarea 191. Stimate șeic, dacă omul a furat bani și a împlinit ḥajj cu ei, își îndeplinește obligația pelerinajului?

Răspuns: Da, își îndeplinește obligația pelerinajului dacă face ḥajj cu bani interzișI, însă are păcat pentru aceasta.

Întrebarea 192. Stimate șeic, este corect să se spună maḥram (مَحْرَم), fără dhū (ذُو), sau sunt corecte ambele forme, dhū maḥram (ذُو مَحْرَم) și maḥram (مَحْرَم)?

Răspuns: Sunt corecte amândouă.

Jihād-ul

Întrebarea 193. Stimate șeic, ce este mai merituos: jihād-ul prin avere sau prin participare personală?

Răspuns: Aceasta diferă de la om la om. Pentru omul curajos, puternic, îndrăzneț și cu judecată bună, participarea personală este mai potrivită. Pentru cel care nu are aceste însușiri, dar dispune de avere, jihād-ul prin avere este mai potrivit.

Întrebarea 194. Stimate șeic, în cuvântul lui Allah Preaînaltul:

﴿أَوْ مُتَحَيِّزًا إِلَىٰ فِئَةٍ﴾

Sau pentru a se alătura unui alt grup.
Coran 8:16

Cum poate luptătorul să își părăsească comandantul pentru a se alătura unui alt grup?

Răspuns: Se înțelege că aceasta se face cu permisiunea comandantului. Dacă nu i-a dat voie, nu pleacă. De pildă, un detașament este atacat de inamic și își dă seama că nu îl poate înfrunta; atunci se alătură grupului mare, armatei principale, sau se retrage la un grup care să îi vină în ajutor, fiindcă nu se poate apăra.

Întrebarea 195. Stimate șeic, salariul care li se dă luptătorilor ține locul prăzii de război dacă musulmanii o dobândesc în jihād-ul pe calea lui Allah?

Răspuns: Nu ține locul prăzii de război. Prada le revine luptătorilor, iar mijloacele de trai care li se dau din vistierie le revin tot lor. Însă prada de război, după cum știm, se împarte în cinci părți: o cincime pentru Allah Preaînaltul și pentru Trimisul Său, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, care se folosește în interesul obștesc, iar patru cincimi pentru cei care au dobândit prada.

Întrebarea 196. Stimate șeic, dacă musulmanii cuceresc o țară, pot să îi ia în sclavie pe toți locuitorii ei sau numai pe cei care luptă împotriva lor?

Răspuns: Femeile și copiii devin sclavi dacă sunt luați captivi. În privința luptătorilor, conducătorul are posibilitatea de a alege.

Tranzacțiile și relațiile patrimoniale

Întrebarea 197. Stimate șeic, un om a vrut să cumpere o mașină. După ce a plătit-o și a intrat în posesia ei, a venit altcineva să o cumpere de la el. El a vândut-o, însă, la administrația rutieră, nu fusese încă trecută pe numele său, ca prim cumpărător. Vrea să fie transferată direct de la vânzătorul inițial la ultimul cumpărător. Îi este permis?

Răspuns: Trebuie întocmit un document al celei de-a doua vânzări, care să arate că primul cumpărător i-a vândut mașina celui de-al doilea. Cât despre transferul talonului direct de la vânzătorul inițial la ultimul cumpărător, am o reținere în această privință, deoarece talonul va conține o afirmație neadevărată. Formularea prin care se înscrie mașina în talon va fi: *„Cutare i-a vândut lui cutare."* În realitate însă, unul i-a vândut altuia, apoi acesta i-a vândut următorului. Prin urmare, expresia *„cutare i-a vândut lui cutare"*, cel din urmă fiind al doilea cumpărător, conține fără îndoială o afirmație neadevărată. Dar, dacă ar spune: *„Această mașină a intrat în proprietatea lui cutare"*, adică a ultimului cumpărător, fără să indice că vânzătorul inițial este cel care i-a transferat proprietatea, nu ar fi nicio problemă.

Întrebarea 198. Stimate șeic, o întrebare despre licitația de mașini: vânzătorul spune că vrea să își vândă mașina și că îi va spune cumpărătorului: *„Socotește-o cu totul defectă."* El nu vrea să precizeze că mașina are un anumit defect. Înseamnă aceasta ascunderea unui defect? Este permis?

Răspuns: Dacă vânzătorul cunoaște un anumit defect al mașinii, nu îi este permis să o vândă ascunzând acel defect și spunându-i cumpărătorului, de pildă: *„Accept-o cu toate defectele pe care le are."* Dimpotrivă, trebuie să arate și să explice defectul, deoarece, dacă ascunde un defect pe care îl cunoaște, intră sub incidența cuvântului Trimisului, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui:

مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا

Cel care ne înșală nu este dintre noi.[42]
Muslim, 101

Dacă însă nu cunoaște defectele mașinii, de pildă dacă a primit-o de curând și nu știe ce defecte are, apoi o vinde cu condiția ca cumpărătorul să o accepte cu defectele pe care le are și ca vânzătorul să fie scutit de răspundere pentru ele, nu este nicio problemă. Cumpărătorul este liber: dacă vrea, o acceptă cu această condiție; dacă nu vrea, nu o acceptă.

Întrebarea 199. Stimate șeic, care este hotărârea privitoare la televizor? Dacă este interzis, care este hotărârea privitoare la banii obținuți din vânzarea lui?

Răspuns: Televizorul este un aparat, iar hotărârea lui urmează hotărârea lucrurilor privite prin el. Dacă omul urmărește ceva folositor, nu este nicio problemă; dacă urmărește ceva dăunător, este interzis; dacă urmărește ceva ce nu este nici una, nici alta, este pierdere de timp. Totuși, de cele mai multe ori, prin el se difuzează lucruri interzise. Pe această bază, nu este permis să îl

42 Relatat de Muslim, Cartea credinței, capitolul despre cuvântul Profetului, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui:

مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا

Cel care ne înșală nu este dintre noi.

Nr. 101, din relatarea lui Abū Hurayrah, Allah să fie mulțumit de el.

vinzi cuiva despre care știi, sau despre care consideri foarte probabil, că nu se va abține să îl folosească pentru lucruri interzise. Cu alte cuvinte, dacă te-ai căit înaintea lui Allah Preaînaltul în această privință, nu vinde televizorul decât unei persoane despre care știi că nu îl va folosi pentru ceva interzis.

Întrebarea 200. Stimate șeic, un om îi vinde altuia o marfă și îi spune: *„Dacă îmi plătești după un an, prețul este de douăzeci de mii, iar după doi ani, de treizeci de mii."* Este permisă această formă de vânzare?

Răspuns: Este permisă dacă se despart după ce au convenit asupra uneia dintre cele două valori. Dacă rămâne deschisă între cele două variante, nu este permisă. Este însă permis ca vânzătorul să spună: *„După un an, douăzeci de mii, iar după doi ani, treizeci de mii"*, cu condiția să nu se despartă înainte de a stabili contractul pe una dintre cele două variante. Sau pot stabili un drept de opțiune pentru o zi, două ori ceva asemănător. Dar să lase contractul deschis astfel nu este permis.

Întrebarea 201. Stimate șeic, ʿUmar îi datorează lui Aḥmad douăzeci de mii de riali. ʿAlī a venit la Aḥmad și i-a spus: *„Vreau să achit datoria lui ʿUmar, ca aceasta să îmi revină mie. Îți dau optsprezece mii de riali, iar tu renunți la rest."* Este permisă această formă?

Răspuns: Nu este permis ca cineva să vină la creditorul care are de primit douăzeci de mii de la alt om și să îi spună: *„Îți dau optsprezece mii și lasă-mi mie de încasat cele douăzeci de mii de la datornic."* Acest lucru este interzis și nu este permis, deoarece este ribā. În plus, vinde o creanță altcuiva decât persoanei care o datorează, iar ea poate fi încasată sau poate să nu fie încasată.

Întrebarea 202. Stimate șeic, care este hotărârea privitoare la cumpărarea de acțiuni ale companiei Al-Rājiḥī? Am auzit de la unii oameni că ați permis aceasta.

Răspuns: Este așa cum ați auzit. Părerea mea este că nu este nicio problemă în cumpărarea de acțiuni ale ei.

Întrebarea 203. Stimate șeic, care este hotărârea privitoare la vânzarea cerealelor înainte de recoltare, atunci când nu a mai rămas decât să fie recoltate?

Răspuns: Nu este nicio problemă.

لِأَنَّ النَّبِيَّ ﷺ نَهَى عَنْ بَيْعِ الْحَبِّ حَتَّى يَشْتَدَّ

Deoarece Profetul, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, a interzis vânzarea cerealelor până când se întăresc.[43]

Abū Dāwūd, 3371; Al-Tirmidhī, 1228; Ibn Mājah, 2217

Ceea ce urmează după acest termen are o hotărâre diferită de ceea ce este înaintea lui.

Întrebarea 204. Stimate șeic, un om a cumpărat o mașină de la reprezentantul proprietarului ei, la un preț cu plata amânată, apoi i-a vândut-o aceluiași reprezentant în numerar, la un preț mai mic decât cel de cumpărare. Este permis?

Răspuns: Da, este permis dacă nu este un artificiu. Dacă este un artificiu, nu este permis, deoarece reprezentantul nu este proprietar, iar diferența de preț nu i-a revenit lui.

Întrebarea 205. Stimate șeic, care este hotărârea privitoare la punerea unor cărți în moschee cu intenția de a fi acolo temporar, pentru ca oamenii să se folosească de ele, iar apoi să fie luate înapoi, indiferent dacă sunt sau nu înlocuite cu altele?

Răspuns: Aceasta se numește ʿāriyah, împrumut spre folosință. Dacă pune în moschee o carte sau un exemplar al Coranului ca împrumut spre folosință, ea rămâne a lui și o poate lua înapoi oricând dorește.

Întrebarea 206. Stimate șeic, care este hotărârea în următoarea situație: doi oameni au convenit ca unul să renunțe la serviciul său în schimbul unei sume de bani, pentru ca celălalt să fie numit în locul lui?

43 Relatat de Abū Dāwūd, Cartea vânzărilor, capitolul despre vânzarea fructelor înainte să se vadă că sunt bune, nr. 3371; de Al-Tirmidhī, Cartea vânzărilor, capitolul despre dezaprobarea vânzării fructelor înainte să se vadă că sunt bune, nr. 1228; și de Ibn Mājah, Cartea negoțului, capitolul despre interzicerea vânzării fructelor înainte să se vadă că sunt bune, nr. 2217, din relatarea lui Anas, Allah să fie mulțumit de el.

Răspuns: Aceasta ține de stat, iar posturile nu sunt la alegerea omului. Dacă statul acceptă această situație, este permis. Dacă nu acceptă, nu este permis fără încuviințarea sa.

Întrebarea 207. Stimate șeic, care este hotărârea privitoare la anunțarea sau înștiințarea adunării moscheii că s-a pierdut ceva dintre bunurile moscheii?

Răspuns: Nu este nicio problemă să îi înștiințeze din afara ușii moscheii. De pildă, stă în afara ușii moscheii și întreabă: *„Cine a văzut cutare lucru?”*

Căsătoria

Întrebarea 208. Stimate șeic, dacă un bărbat își eliberează sclava și vrea să se căsătorească cu ea, are nevoie de un contract? Cine încheie contractul în numele ei?
Răspuns: Stăpânului sclavei îi este permis să o elibereze și să facă din eliberarea ei darul nupțial, așa cum:

فَعَلَ النَّبِيُّ ﷺ مَعَ صَفِيَّةَ بِنْتِ حُيَيٍّ حَيْثُ أَعْتَقَهَا وَجَعَلَ عِتْقَهَا صَدَاقَهَا

A făcut Profetul, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, cu Șafiyyah bint Ḥuyayy: a eliberat-o și a făcut din eliberarea ei darul său nupțial.[44]

Al-Bukhārī, 5086; Muslim, 1365

Dacă însă o eliberează fără această condiție, cel care îi încheie căsătoria este o rudă agnatică de sânge, dacă are asemenea rude. Dacă nu are rude agnatice de sânge, cel care a eliberat-o este tutorele ei matrimonial.

Întrebarea 209. Stimate șeic, dacă eliberarea ei este darul său nupțial, înseamnă că nu are nevoie de un contract?
Răspuns: Este suficient să spună:

أَعْتَقْتُكِ وَجَعَلْتُ عِتْقَكِ صَدَاقَكِ

Te-am eliberat și am făcut din eliberarea ta darul tău nupțial.

44 Relatat de Al-Bukhārī, Cartea căsătoriei, capitolul despre cel care face din eliberarea sclavei darul ei nupțial, nr. 5086, și de Muslim, Cartea căsătoriei, capitolul despre meritul eliberării sclavei și apoi al căsătoriei cu ea, nr. 1365, din relatarea lui Anas ibn Mālik, Allah să fie mulțumit de el.

Divorțul

Întrebarea 210. Stimate șeic, ați spus că femeia divorțată se desparte definitiv de soț după ce face baia rituală de la a treia menstruație. Înseamnă că despărțirea definitivă nu are loc până nu face baie?

Răspuns: Învățații, Allah să aibă milă de ei, au păreri diferite despre femeia căreia i s-a încheiat a treia menstruație: se desparte definitiv, astfel încât soțul ei nu o mai poate relua în căsătorie, sau o poate relua până când ea face baie? Există două păreri. Părerea cunoscută la învățații ḥanbaliți, Allah să aibă milă de ei, este că o poate relua atât timp cât nu a făcut baia de după a treia menstruație.

Delictele și pedepsele

Întrebarea 211. Stimate șeic, Allah Preaînaltul a spus:

﴿فَلَا يُسۡرِف فِّي ٱلۡقَتۡلِۖ إِنَّهُۥ كَانَ مَنصُورٗا﴾

Să nu întreacă măsura în ucidere! El este sprijinit.
Coran 17:33

În explicarea versetului se spune că un grup nu este executat pentru un singur om. Este corect?
Răspuns: Cuvintele lui Allah Preaînaltul sunt:

﴿فَلَا يُسۡرِف فِّي ٱلۡقَتۡلِ﴾

Să nu întreacă măsura în ucidere!
Coran 17:33

Explicarea lor prin afirmația că un grup nu este executat pentru un singur om nu este corectă. Sensul versetului este să nu întreacă măsura în ucidere prin mutilarea celui executat ca pedeapsă de talion ori ca pedeapsă discreționară sau prin ceva asemănător. Cel care a pierdut un apropiat ucis poate avea în sine ură și mânie împotriva ucigașului și poate să îl tortureze; de aceea, Allah a oprit aceasta.

Cât despre executarea unui grup pentru uciderea unui singur om, aceasta s-a transmis de la ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb, Allah să fie mulțumit de el: grupul este executat pentru un singur om. El a spus chiar:

لَوِ اجْتَمَعَ عَلَيْهِ أَهْلُ صَنْعَاءَ لَقَتَلْتُهُمْ بِهِ

Dacă locuitorii din Ṣanʿāʾ s-ar fi adunat împotriva lui, i-aș fi executat pe toți pentru uciderea lui.[45]

Al-Bukhārī, 6896

45 Relatat de Al-Bukhārī, Cartea despăgubirilor pentru ucidere și vătămare, capitolul despre situația în care mai mulți oameni atacă un om: sunt pedepsiți ori li se aplică tuturor talionul?, nr. 6896.

Alimentele

Întrebarea 212. Stimate șeic, care este hotărârea privitoare la sacrificarea animalului de ʿaqīqah în altă țară decât cea în care se află nou-născutul și familia sa?

Răspuns: Părerea mea este să nu fie sacrificat decât în țara nou-născutului și a familiei sale. Este de același fel cu sacrificiul de sărbătoare, care se face în țara și în localitatea omului. Acesta este un ritual pe care omul nu trebuie să îl îndepărteze de casa sa. Cât despre validitate, dacă îl sacrifică în altă țară decât cea a copilului și a familiei sale, este valid; însă este mai bine să îl sacrifice în țara lor.

Întrebarea 213. Stimate șeic, un bărbat vrea să sacrifice animalul de ʿaqīqah pentru unul dintre copiii săi, în Egipt, în timp ce locuiește în Arabia Saudită pentru serviciu. Îi este permis?

Răspuns: Îi este permis, mai ales dacă familia sa este acolo, iar el a venit singur.

Întrebarea 214. Stimate șeic, s-a transmis:

أَنَّ الرَّسُولَ ﷺ يُعْجِبُهُ الذِّرَاعُ

Trimisului, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, îi plăcea piciorul anterior, dhirāʿ.

Prin dhirāʿ se înțelege capătul piciorului de care este atârnat animalul sacrificat, care de obicei se aruncă?

Răspuns: Dhirāʿ-ul vizat este partea cu carne. Partea fără carne nu se mănâncă, deoarece este os. Așadar, prin dhirāʿ se înțelege ceea ce se află deasupra acesteia.

Întrebarea 215. Stimate șeic, este permis să fie mâncate păsările moarte în urma lovirii cu ceea ce se numește praștie?

Răspuns: Nu este permis să fie mâncate, deoarece nu au murit printr-un mijloc care să le facă permise pentru consum. Dar, dacă

pasărea este găsită încă vie, cu viață stabilă, și este sacrificată potrivit Legii, este permisă.

Întrebarea 216. Stimate șeic, care este hotărârea privitoare la frigerea lăcustelor de vii?

Răspuns: Nu este nicio problemă.

Jurămintele

Întrebarea 217. Stimate șeic, dacă omul spune într-un jurământ rostit din obișnuință: *„Nu, pe Allah, nu am încălcat jurământul”*, deși nu spune adevărul, îi devine obligatoriu acest jurământ, fiindcă a jurat minținд?

Răspuns: Nu, deoarece nu este socotit un jurământ. Adevărul sau falsitatea spuselor este altă chestiune. Discuția privește faptul că această exprimare nu constituie un jurământ obligatoriu; prin urmare, nu se spune că omul a depus acest jurământ și a mințit.

Întrebarea 218. Stimate șeic, o femeie s-a îmbolnăvit și a făcut un legământ în timpul bolii: dacă Allah o vindecă, nu va mai amâna rugăciunea dincolo de timpul ei. Până acum nu a amânat rugăciunea dincolo de timpul stabilit. Ce presupune acest legământ?

Răspuns: Acesta este un legământ de a împlini o obligație. Ea trebuie să își împlinească obligația, indiferent dacă a făcut sau nu legământul.

Întrebarea 219. Stimate șeic, pe ce se bazează cei care spun că măsura pentru ispășire este un mudd de grâu?

Răspuns: Se bazează pe faptul că un mudd de grâu echivalează cu o jumătate de ṣāʿ de orz, deoarece un mudd de grâu este mai folositor și mai prețuit de oameni.

Trebuie însă să știm că mudd-ul din Medina, pe vremea Profetului, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, era mai mic decât mudd-ul nostru de astăzi. În Medina, pe vremea Profetului, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, un mudd era un sfert de ṣāʿ, iar mudd-ul nostru este o treime de ṣāʿ. Tot astfel, ṣāʿ-ul nostru este mai mare decât ṣāʿ-ul Profetului, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui: îl depășește cu un sfert. Dacă ai adăuga la ṣāʿ-ul Profetului, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, încă un sfert din el, ar fi egal cu ṣāʿ-ul nostru de astăzi.

Bunele maniere

Întrebarea 220. Stimate șeic, când cer binecuvântarea asupra Profetului, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, în Moscheea Profetică, este prescris să mă îndrept spre mormânt?

Răspuns: Dacă vrei să saluți orice om, te îndrepți spre mormântul lui. Dacă însă te afli departe, nu face aceasta și nu te îndrepta spre mormânt, deoarece există teama ca oamenii să creadă că Îl invoci pe Allah, Cel Atotputernic și Măreț, îndreptându-te spre mormânt.

Întrebarea 221. Stimate șeic, după salutarea la mormântul Trimisului lui Allah, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, din moschee, oamenii se îndreaptă spre qiblah și rămân puțin pentru a face invocări. Este aceasta o practică prescrisă?

Răspuns: Aceasta nu este o practică prescrisă, deși unii învățați, Allah să aibă milă de ei, au îngăduit-o. Este mai bine să nu o facă. Mai potrivit este să procedeze așa cum făcea Ibn ʿUmar, Allah să fie mulțumit de amândoi:

أَنْ يُسَلِّمَ عَلَى قَبْرِ النَّبِيِّ ﷺ ثُمَّ عَلَى صَاحِبَيْهِ أَبِي بَكْرٍ ثُمَّ عَلَى عُمَرَ رضي الله عنهما ثُمَّ يَنْصَرِفَ

Să salute la mormântul Profetului, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, apoi să îi salute pe cei doi însoțitori ai săi, pe Abū Bakr și apoi pe ʿUmar, Allah să fie mulțumit de amândoi, după care să plece.[46]

Mālik, 947, relatarea lui Al-Shaybānī

Întrebarea 222. Stimate șeic, dacă un grup vrea să intre într-o casă, este mai bine să înceapă cu cel din dreapta?

46 Relatat de Mālik (nr. 947, relatarea lui Al-Shaybānī).

Răspuns: Cel care ajunge primul la uşă intră primul.

Întrebarea 223. Stimate şeic, este recomandat să înceapă cu piciorul stâng când se descalță?

Răspuns: Da.

Întrebarea 224. Stimate şeic, i se spune invocarea de bine celui care strănută în timp ce își ține mâinile ridicate pentru a face invocări?

Răspuns: Dacă omul strănută şi Îl laudă pe Allah, spune-i invocarea de bine, cu excepția cazului în care se află în rugăciune.

Întrebarea 225. Stimate şeic, care este hotărârea privitoare la raderea părului de sub bărbie?

Răspuns: Părul dintre cele două oase ale maxilarului face parte din barbă. Cel de pe gât nu face parte din barbă.

Întrebarea 226. Stimate şeic, care este hotărârea privitoare la sărutarea piciorului şi a genunchiului tatălui?

Răspuns: Nu este nicio problemă.

Întrebarea 227. Stimate şeic, invocarea la vederea unei localități se aplică fiecărei localități văzute pe drum sau numai localității spre care se îndreaptă omul?

Răspuns: Localității spre care se îndreaptă şi în care intenționează să rămână.

Întrebarea 228. Stimate şeic, cum se împacă ceea ce s-a transmis în hadith:

الدُّنْيَا سِجْنُ الْمُؤْمِنِ

Această viață lumească este închisoarea credinciosului.[47]

Muslim, 2956

47 Relatat de Muslim, Cartea renunțării la cele lumești, nr. 2956, din relatarea lui Abū Hurayrah, Allah să fie mulțumit de el.

Cu vorbele lui Allah Preaînaltul:

﴿فَلَنُحۡيِيَنَّهُۥ حَيَوٰةٗ طَيِّبَةٗ﴾

Îi vom dărui o viață bună.
Coran 16:97

Și cu sensul înțeles din cuvintele Sale:

﴿فَإِنَّ لَهُۥ مَعِيشَةٗ ضَنكٗا﴾

Va avea parte de o viață strâmtorată.
Coran 20:124

Răspuns: Cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿مَنۡ عَمِلَ صَٰلِحٗا مِّن ذَكَرٍ أَوۡ أُنثَىٰ وَهُوَ مُؤۡمِنٞ فَلَنُحۡيِيَنَّهُۥ حَيَوٰةٗ طَيِّبَةٗ وَلَنَجۡزِيَنَّهُمۡ أَجۡرَهُم بِأَحۡسَنِ مَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ﴾

Oricui săvârșește fapte drepte, bărbat sau femeie, fiind credincios, îi vom dărui o viață bună și îi vom răsplăti după cele mai bune fapte pe care le săvârșea.
Coran 16:97

Și cuvintele Sale:

﴿وَمَنۡ أَعۡرَضَ عَن ذِكۡرِي فَإِنَّ لَهُۥ مَعِيشَةٗ ضَنكٗا وَنَحۡشُرُهُۥ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ أَعۡمَىٰ﴾

Cel care se îndepărtează de pomenirea Mea va avea parte de o viață strâmtorată, iar în Ziua Învierii îl vom aduna orb.
Coran 20:124

Acestea nu contrazic faptul ca această viață lumească să fie închisoarea credinciosului în comparație cu desfătările pe care le are în Viața de Apoi. Credinciosul așteaptă desfătările Vieții de Apoi și le vede ca fiind mai bune și mai desăvârșite. Între ele și desfătările acestei lumi nici nu există termen de comparație. De aceea, această viață este pentru credincios o închisoare, în raport cu răsplata și desfătarea pe care le nădăjduiește în Viața de Apoi.

Întrebări generale

Întrebarea 229. Stimate șeic, într-un cerc de predare a Nobilului Coran, fiecare recitator repetă cererea adăpostirii la Allah?

Răspuns: Dacă recitatorul cere adăpostirea prima dată, nu este nevoie să o repete a doua oară, deoarece recitarea este continuă, legată una de alta. Totuși, fiecare elev cere adăpostirea prima dată când îi vine rândul, iar după aceea îi este suficientă prima cerere de adăpostire.

Întrebarea 230. Stimate șeic, când recit versete din Nobilul Coran pentru ruqyah și suflu ușor în mâini la fiecare verset, repet cererea adăpostirii? Precizez că sunt versete din mijlocul surelor.

Răspuns: Nu este nevoie să repeți cererea adăpostirii, deoarece prima este suficientă.

Întrebarea 231. Stimate șeic, este permisă folosirea medicamentelor care conțin o substanță narcotică?

Răspuns: Aceasta ține de medici. Anestezia nu este interzisă în orice situație. De pildă, anestezicul este o substanță narcotică, iar dacă medicul consideră că folosirea lui este în interesul pacientului, nu este nicio problemă. Aceasta ține de medici, deoarece noi nu cunoaștem asemenea lucruri.

Întrebarea 232. Stimate șeic, când Satana a apărut în ziua de Badr în chipul lui Surāqah, este vorba despre același Surāqah care l-a urmărit pe Profet, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, în timpul emigrării sale?

Răspuns: Nu știu.

Întrebarea 233. Stimate șeic, este prescris să ridici degetul arătător când Îl pomenești pe Allah, Preaslăvitul și Preaînaltul, în afara rugăciunii?

Răspuns: Nu cunosc nimic în această privință.

Întrebarea 234. Stimate șeic, în relatarea calomniei, slujnica a spus:

إِنِّي لَمْ آخُذْ عَلَى عَائِشَةَ إِلَّا أَنَّهَا كَانَتْ صَغِيرَةً تَنَامُ عَنْ عَجِينِ أَهْلِهَا

Nu am avut nimic de reproșat ʿĀ'ishei decât că era tânără și adormea, lăsând nesupravegheat aluatul familiei sale.[48]

Al-Bukhārī, 2637; Muslim, 2770

Aceasta se întâmpla în casa tatălui ei sau în casa Trimisului, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui?

Răspuns: În casa Trimisului, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui.

Întrebarea 235. Stimate șeic, cineva întreabă: *„Am un văr, fiul unchiului meu patern, care avea un magazin de casete video. Apoi Allah Preaînaltul l-a călăuzit și a închis magazinul. Tatăl meu avea o parte în acest magazin, apoi a murit. Vreau să înlătur acest rău. Pot să le spun rudelor că l-am văzut pe tatăl meu în vis poruncindu-mi să incendiez magazinul, deși nu l-am văzut în vis?"*

Răspuns: Nu îi este îngăduit, deoarece a pretinde că ai visat ceva ce nu ai văzut este unul dintre păcatele mari. Să știe că o cale interzisă nu poate fi un mijloc de chemare la Allah Preaînaltul. Chemarea la Allah se face numai pe o cale permisă. Poți să le arăți că acel lucru este interzis, dar nu printr-un vis despre care minți, ci prin ceea ce se găsește în Carte, în Sunna și în cuvintele învățaților care explică hotărârea în această privință.

Întrebarea 236. Stimate șeic, intenția celui care predă pentru a avea un serviciu este sănătoasă?

48 Relatat de Al-Bukhārī, Cartea mărturiilor, capitolul despre cel care atestă buna purtare a cuiva și spune: „Nu știm despre el decât bine", nr. 2637, și de Muslim, Cartea căinței, capitolul despre relatarea calomniei și acceptarea căinței celui care calomniază, nr. 2770.

Răspuns: Fără îndoială că aceasta nu este o intenție sănătoasă. Trebuie să predea pentru a le fi de folos oamenilor. Dacă predă pentru serviciu, adică pentru a primi o plată pentru predarea sa, nu este nicio problemă, însă este o intenție foarte joasă. Dacă intenția lui este să predea pentru a le fi de folos oamenilor și să ia și venitul care îi revine din acel serviciu, nu este nicio problemă.

Întrebarea 237. Stimate șeic, care este hotărârea privitoare la aplauze pentru a-i încuraja pe copii în timpul predării?

Răspuns: Nu văd nicio problemă, deoarece nu cunosc vreo interzicere în această privință. Regula de bază este permisiunea în toate acțiunile omului.

Întrebarea 238. Stimate șeic, invocarea:

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ...

Mă adăpostesc în cuvintele desăvârșite ale lui Allah...

Se rostește în orice loc unde omul se oprește, chiar și într-un loc pustiu care îi provoacă teamă, de pildă?

Răspuns: Hadithul este general:

مَنْ نَزَلَ مَنْزِلًا فَقَالَ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ لَمْ يَضُرَّهُ شَيْءٌ حَتَّى يَرْحَلَ مِنْ مَنْزِلِهِ ذَلِكَ

Cine se oprește într-un loc și spune: „Mă adăpostesc în cuvintele desăvârșite ale lui Allah de răul a ceea ce a creat” nu va fi vătămat de nimic până când pleacă din acel loc.[49]

Muslim, 2708

49 Relatat de Muslim, Cartea pomenirii și a invocării, capitolul despre cererea adăpostirii de hotărârea rea, de ajungerea nenorocirii și de altele, nr. 2708, din relatarea lui Khawlah bint Ḥakīm, Allah să fie mulțumit de ea.

Întrebarea 239. Stimate șeic, s-a transmis despre Profet, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui:

أَنَّهُ كَانَ يَتَحَنَّثُ اللَّيَالِيَ ذَوَاتِ الْعَدَدِ

Că se retrăgea pentru adorare un anumit număr de nopți.

Ce înseamnă *„dhawāt al-ʿadad”*?

Răspuns: Se retrăgea pentru adorare un număr de nopți, adică două nopți, trei, patru și așa mai departe.

Întrebarea 240. Stimate șeic, s-au menționat cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ ٱلذِّلَّةُ﴾

Umilința a fost aruncată asupra lor.
Coran 3:112

Și:

﴿وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ ٱلْمَسْكَنَةُ﴾

Și sărăcia a fost aruncată asupra lor.
Coran 3:112

Se referă acestea numai la evrei sau, în general, la oamenii Cărții? Rămâne această stare în continuare?

Răspuns: Aceasta se referă la evrei și rămâne până în Ziua Învierii. Ei sunt așa cum Allah Preaînaltul a vestit despre ei:

﴿ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ ٱلذِّلَّةُ أَيْنَ مَا ثُقِفُوٓاْ إِلَّا بِحَبْلٍ مِّنَ ٱللَّهِ وَحَبْلٍ مِّنَ ٱلنَّاسِ وَبَآءُو بِغَضَبٍ مِّنَ ٱللَّهِ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ ٱلْمَسْكَنَةُ﴾

Umilința a fost aruncată asupra lor oriunde ar fi găsiți, afară de cazul în care au un legământ de la Allah și un legământ de la oameni. Ei și-au atras mânia lui Allah și sărăcia a fost aruncată asupra lor.

Coran 3:112

Întrebarea 241. Stimate șeic, în privința hadithului:

بِسْمِ اللَّهِ تُرْبَةُ أَرْضِنَا...

În Numele lui Allah! Țărâna ținutului nostru...[50]

Al-Bukhārī, 5745

Omul își pune degetul pe pământ atunci când îl recită pentru a cere vindecarea?

Răspuns: Da. Apoi pune pământul care s-a lipit de deget pe locul rănii.

50 Relatat de Al-Bukhārī, Cartea medicinei, capitolul despre ruqyah făcută de Profet, binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui, nr. 5745, din relatarea ʿĀ'ishei, Allah să fie mulțumit de ea.

Glosar

Abluțiune
Purificarea cu apă pentru rugăciune, numită wuḍūʾ.
Baie rituală
Spălarea rituală a întregului trup, numită ghusl.
Takbīr
Rostirea cuvintelor Allāhu akbar: Allah este Cel mai Mare.
Rakʿa
Unitate a rugăciunii care cuprinde statul în picioare, înclinarea și prosternările.
Zakāt
Dania obligatorie datorată pentru anumite bunuri, potrivit condițiilor Legii.
Zakāt al-fiṭr
Dania legată de încheierea postului din Ramaḍān.
Iḥrām
Starea în care se intră pentru împlinirea ritualurilor de ḥajj sau ʿumrah.
Mīqāt
Locul stabilit pentru intrarea în iḥrām a celui care merge la ḥajj sau ʿumrah.
Ṭawāf
Înconjurarea Kaʿbei în cadrul ritualului.
Saʿy
Parcurgerea traseului dintre Al-Șafā și Al-Marwah.
Hady
Animal de sacrificiu adus în legătură cu pelerinajul.
Tamattuʿ
Împlinirea unei ʿumrah, apoi a ḥajj-ului în același an, cu ieșire din iḥrām între ele.

Qirān
Unirea ritualurilor de ḥajj și ʿumrah într-un singur iḥrām.
Maḥram
Persoană cu care căsătoria este interzisă definitiv dintr-un motiv recunoscut de Lege.
Ribā
Sporul interzis în anumite schimburi și datorii.
ʿ**Āriyah**
Împrumutul unui bun spre folosință, bunul urmând să fie restituit.
ʿ**Aqīqah**
Sacrificiul făcut cu prilejul nașterii unui copil.
Ruqyah
Recitări și invocări prin care se cere ocrotirea ori vindecarea.
Mudd și ṣāʿ
Măsuri de capacitate folosite în text pentru danii și ispășiri; deosebirea măsurilor este explicată în răspunsul 219.

Bibliografie

1. Al-Bukhārī, Muḥammad ibn Ismāʿīl. Ṣaḥīḥ al-Bukhārī
2. Muslim ibn al-Ḥajjāj. Ṣaḥīḥ Muslim
3. Abū Dāwūd, Sulaymān ibn al-Ashʿath. Sunan Abī Dāwūd
4. Al-Tirmidhī, Muḥammad ibn ʿĪsā. Jāmiʿ al-Tirmidhī
5. Al-Nasāʾī, Aḥmad ibn Shuʿayb. Al-Sunan al-Ṣughrā și Al-Sunan al-Kubrā
6. Ibn Mājah, Muḥammad ibn Yazīd. Sunan Ibn Mājah
7. Aḥmad ibn Ḥanbal. Al-Musnad
8. Mālik ibn Anas. Al-Muwaṭṭaʾ, relatarea lui Al-Shaybānī
9. Al-Ṭabarānī. Musnad al-Shāmiyyīn
10. Al-Bayhaqī. Shuʿab al-Īmān
11. Al-Ḥarbī. Gharīb al-Ḥadīth
12. Al-Albānī. Al-Silsilah al-Ḍaʿīfah
13. Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn. Al-Qawāʿid al-muthlā
14. Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn. Fatḥ Rabb al-Bariyyah bi-talkhīṣ al-Ḥamawiyyah
15. Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn. Al-Sharḥ al-mumtiʿ
16. Ibn ʿAqīl. Sharḥ Alfiyyat Ibn Mālik
17. Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb. Ādāb al-mashy ilā al-ṣalāh, în scrierile autorului, vol. III
18. Majmūʿ al-Fatāwā
19. Al-Furūʿ
20. Ibn al-Qayyim. Zād al-Maʿād

Indice

Abluțiune 21, 22, 23, 24, 25, 27, 41
Baie rituală 64, 79
barbă 86
călător 36, 41, 47
căsătorie 79
Coran 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 17, 18, 19, 24, 29, 30, 31, 71, 80, 87, 89, 92, 93
credință 4
cumpărător 73
Datorie 75
Divorț 79
iḥrām 63, 64, 66, 68
Imam 20, 30, 31, 33, 34, 35, 38, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 59
invocare 51
încălțăminte 23
îngeri 8, 9
Înmormântare 53, 54
jurământ 84
legământ 14, 62, 84, 93
maḥram 55, 70
moschee 36, 37, 38, 39, 41, 43, 44, 45, 46, 51, 58, 76, 85
pelerinaj 65, 69
post 59, 60, 61, 62, 70
predare 89
Ramaḍān 3, 61, 62
recitare 31, 32
ribā 75
rugăciune 25, 27, 28, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 40, 42, 43, 44, 46, 47, 48, 51, 52, 62, 69, 86
rugăciunea de vineri 27, 50
Rugăciunea în adunare 47
ruqyah 89, 93
sacrificiu 63, 66, 67, 68, 69

saʿy 65, 66
săraci 19, 57, 58, 61, 62
sânge 26, 49, 54, 78
ṭawāf 41, 64, 65, 66
Vânzare 74, 75, 76
vis 90
zakāt 57, 58

Cules cu Libertinus Serif și Amiri. Institutul Tawhid.

CREDINȚĂ ȘI VIAȚĂ COTIDIANĂ

Răspunsuri pentru situații concrete

241 de întrebări adresate șeicului Muḥammad ibn Ṣāliḥ al-ʿUthaymīn.

De la purificare și rugăciune până la post, pelerinaj, tranzacții, familie și bune maniere, răspunsurile lămuresc situații distincte și condițiile de care depind hotărârile.

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro